

6+67 እናንተ ደግሞ ልትሂሩ ትወላችሁን? ይህ የጌታ አጠያየች ብዙዎች እየሄዱ ነው። እናንተስ ምንድነው ሀሳባችሁ? ምርጫው የእናንተ ነው እንደማለት ነው። ወደ ጎሳ የተመለሱ ብዙ ናቸው፤ ከቀሩትም ከደቀ መዛሙርቱ መካከል ገና ጥሎ የሚሄድ (ያውም አሳልፎ የሚሰጠው) አለ። ኢየሱስን ለመከተል ለው የራሱን ምርጫና ፈቃድ እንደሚያደርግ ሁሉ ሳለመቀጠል (ወደ ጎሳ ለመመለስ) ሊመርጥ ይችላል። ስለምርጫው ግን ተጠያቂ ይሆናል።

6+68-69 ጴጥሮስ፡- ጌታ ሆይ ወደ ማን እንሄዳለን? አንተ የዘላለም ሕይወት ቃል አለህ፤ አንተ ክርስቶስ የሕያው እግዚአብሔር ልጅ እንደሆንህ እምነናል፤ አውቀናል በማለት መለሰለት። ይህ ትክክለኛ መረዳትና ምርጫ ነው። ጴጥሮስ ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ ማንነት ስለ ተረዳ ሊከተለው ወለነ። በሌላም ቦታ «እቅም አንሶት» ነው እንጂ ሊከተለው በራሱ ቁርጥ ውሳኔ አድርጓል።

ወደ ማን እንሄዳለን? የሚለው የጴጥሮስ ንግግርና ምርጫ ለእኛም ነው። ጴጥሮስ አንተ የዘላለም ሕይወት ቃል አለህ፤ እኛም አንተ ክርስቶስ የሕያው እግዚአብሔር ልጅ እንደ ሆንህ እምነናል፤ አውቀናልም 6:68፤ አስ። በእርሱ እናምናለን የምንል ሁሉ የእርሱን ማንነት በትክክል በመንገዱ ከእርሱ ጋር መጽናት አለብን። በዚህ ዘመን ሰው የዘላለም ሕይወት የሚያገኝበትን መንገድ የሚያሳዩ አስመስለው ራሳቸውን የሚያቀርቡ ብዙ ሰዎችና ሃይማኖቶች አሉ። ሆኖም ከጌታ ኢየሱስ ሌላ ማንም የዘላለም ሕይወትን ሊሰጥ የሚችል፤ ወደ እግዚአብሔርም የሚያደርስ መንገድ እንደሌለ ልንገነዘብ ይገባል።

6+70-71 ከእናንተ አንዱ ዲያብሎስ ነው ... አሳልፎ ይሰጠው ዘንድ እለውና። የአስቆሮቱ ይሁዳ የደቀ መዛሙርነት ወይም ሐዋርያነት ምርጫ/ጥሪ ደርሶታል። እንደ ሌሎቹ ደቀ መዛሙርት ሁሉ ከጌታ ጋር አብሮ ሆኗል። እንዲያውም የገንዘብ መያዝ ኃላፊነት ሁሉ ተስጥቶታል። ሆኖም በ13:2 እና 27 ላይ እንደተመለከተው ዲያብሎስ በአስቆሮቱ ይሁዳ ውስጥ ኢየሱስን አሳልፎ የመስጠትን ሀሳብ እስቀመጠ። ስለዚህ ይሁዳ የዲያብሎስን ሀሳብ ወስደ፤ ለዲያብሎስም ታዘዘ። ስለዚህ በዲያብሎስ ቁጥጥር ሥር ሆነ። ለሁሉም ሰው ምርጫገና ዕድልን መስጠት የጌታን አሠራርና ትዕግሥት ያሳያል። እያንዳንዱ ሰው የራሱን መንገድ እንዲወስን ምርጫ አለው። ከጌታ ምርጫ ጋር ተስማምቶ በመኖር እስከ መጨረሻ የሚዘልቅ ያ ሰው የዘላለም ሕይወትን ያገኛል።

ምዕራፍ ሰባት

በዚህ ምዕራፍ ኢየሱስ ክርስቶስ በበዓል ላይ በመገኘት የእግዚአብሔርን መልካምነት ያስተምራል፤ የአይሁድ አለቆች እርሱን ማሳደድ ቀጥለዋል።

7:1 ከዚህም በኋላ ኢየሱስ አይሁድ ሊገድሉት ይፈልጉ ስለ ነበር በይሁዳ ሲመላለስ አይወድም ነበርና በገሊላ ይመላለስ ነበር። ኢየሩሳሌም የሚገኘው በይሁዳ እውራጃ ነው። በዚያ የነበሩ አይሁድ ኢየሱስን ሊገድሉት ይፈልጉ ነበር (5:58)። የዳስ በዓል ቀርቦ ነበር 7:2። ኢየሱስ በዚህ ሰዓት በይሁዳ ለመገኘት ስላልወደደ ከዚያ ርቆ በገሊላ ቆየ። እኔስ ጊዜዬ ገና ስላልተፈጸመ 7+8 እንደሚል የሚሞትበት ጊዜ ገና ስላልደረሰ ወደ ይሁዳ ለመሄድ አልወደደም። ጊዜው በደረሰ ጊዜ ግን ራሱ ወደዚያ ለመሄድ ተነሣ። ኢየሱስ ክርስቶስ የመጣው በሞቱ ሰለው ልጆች ደኅንነት ለመስጠት ቢሆንም እግዚአብሔር ካዘጋጀለት ጊዜ በፊት ግን ለመሞት አልወደደም።

ከዚህ በሕይወታችን የእግዚአብሔርን ፈቃድ (የተሰጠንን ሥራ) ማከናወን ብቻ ሳይሆን ከጊዜው በፊት እለመቅደምና በጊዜው ማድረግም አስፈላጊ እንደሆነ እንማራለን። ለክርስቲያን አንዱ ከባድ የሕይወት ፈተና የእግዚአብሔርን ጊዜ በትዕግሥት ሆኖ መጠባበቅ ነው። እንዲህ ሊሆን ጌታ እኔስ ጊዜዬ ገና ስላልተፈጸመ 7+8 እንዳለውና ወደ ይሁዳ መሄድ እንዳልወደደው ጊዜያቸው እስኪደርስ ድረስ ከአንዳንድ ሁኔታዎች መሸሽ ያስፈልጋል (ማቴ 2:13)፤ ጊዜው ሊደርስ ደግሞ ወደ ሁኔታው ለመቅረብ መውደድም ይገባል (ሐዋ 21:13)። እግዚአብሔር እንዲሸሽ እየፈለገ «ይጠብቀኛል» በማለት ያሰጊዜው ቢቀርብ እግዚአብሔርን መፈታተን ነው። እንግዲህ አስተዋይ ሰው ከእግዚአብሔር ዕቅድ ጋር ይስማማ ዘንድ ስለ ምሪት እርሱን ይጠይቃል፤ በጊዜውም ያደርጋል።

7+2 የአይሁድም የዳስ በዓል ቀርቦ ነበር። ይህ በዓል የሚከበረው በመስከረም ወር አካባቢ ምርት በሚለበሰበት ወይን በሚለቀምበት ጊዜ ነው (ዘጸ 23:16፤ በዘሌ 23:43)። በዚህ ጊዜ እስራኤላዊ ወንድ ሁሉ ወደ ኢየሩሳሌም በመሄድ በዳስ ውስጥ ለአንድ ሳምንት በማሳለፍ

ከግብጽ ሊወጡ በምድረ በዳ የሄዱባቸውን ጊዜያት ያስባሉ። በዚህ ጊዜ እግዚአብሔር በአሳት እምድ አንደመራቸው መብራትን በማብራት፤ በምድረ በዳ ውኃ አንደስጣቸው በድንጋይም ላይ ውኃ በማፍሰስ ያስቡታል።

7+3-5 ወንድሞቼም፡- ደቀ መዛሙርትህ ደግሞ የምታደርገውን ሥራ እንዲያዩ ከዚህ ተነሣና ወደ ይሁዳ ሂድ፤ ራሱ ሲገልጽ እየፈለገ በሰውር የሚሠራ የለምና። እነዚህን ብታደርግ ራስህን ለዓለም ግልጽ አሉት። ወንድሞቼ ስንኳ አላመኑበት ነበርና። እነዚህ ወንድሞቼ አነማን ናቸው? ከደቀ መዛሙርቱ የተሰዩ ናቸው። ምክንያቱም ወንድሞቼ ስለ ደቀ መዛሙርቱ ይናገሩ ነበርና ከደቀ መዛሙርቱ ሌላ መሆናቸውን ያሳያል። በሌላ ቦታ ማር 3፡21፤ 31-35 ስለ ወንድሞቹ ተገልጿል። እንደገናም «እናቱና ወንድሞቹ መጡ» (ማር 3፡31) እንዲሁም «ከኢየሱስ እናት ከማርያም ከወንድሞቹም ጋር» (ሐዋ 1፡14) ይላል። በሌላም ቦታ አይሁድ «ይህ የጸራቢ ልጅ አይደለምን? እናቱስ ማርያም ትባል የለምን? ወንድሞችስ ያዕቆብና ዮሳ ስምዖንም ይሁዳም አይደሉምን? እሁቶቹስ ሁሉ በእኛ ዘንድ ያሉ አይደሉምን?» (ማቴ 13፡55) በማለት ይናገራሉ።

እነዚህ የጌታ ወንድሞች በኢየሱስ ክርስቶስ አዳኝነት ያመኑ አልነበሩም። እንዲያውም ራስህን ለዓለም ግልጽ አያሉ ይላለቁበት ነበር። ሆኖም ከትንሣኤ በኋላ ኢየሱስ ወንድሙ ለሆነው ስያዕቆብ ታየ (1ቆሮ 15፡7)፤ ያዕቆብም በኢየሩሳሌም የነበረች ቤተ ክርስቲያን መሪ ነበረ (ሐዋ 15፡13)።

7+6 ጊዜዬ ገና አልደረሰም፤ ጊዜያችሁ ግን ዘወትር የተመቸ ነው። ጌታ ስለ ጊዜ በተደጋጋሚ ተናግሮአል። (2፡4፤ 7፡30፤ 8፡20)። ጊዜዬ አልደረሰም ሲል ሰሞት አልፈ የምስጥበት ሰዓት ገና ነው ማለቱ ነው። ጌታ የሚያደርገውን የሚያደርገው በእግዚአብሔር ፈቃድና ጊዜ እንጂ በሰዎች ግፊት አይደለም። ወንድሞቼም እንኳን ራስህን ግልጽ ባሉት ጊዜ እነርሱ አንዳሉት አላደረገም። የእግዚአብሔርን ጊዜ ይጠብቃል። አይሁድ ኢየሱስ ክርስቶስን ለመግደል እርሱ ወዴት ነው?

³¹ ኢየሱስ ክርስቶስ ወንድሞች ነበሩት? ወይስ አልነበሩትም? የሚል ከርክር አልፎ አልፎ ይለማል። «አሉት» ብሎ መናገር የእናቱን የማርያምን ከብር እንደሚያገድፍ ተደርጎም ይቆጠራል። በሌላ በኩል ደግሞ መጽሐፍ «ከተጻፈው አትለፍ» ይላል። እነዚህ ላይ ትልቁ ቀም ነገር ኢየሱስ ክርስቶስ የእግዚአብሔር ልጅ መሆኑን ማርያም በድንግልና የጸነሰችው፤ በድንግልም የወለደችው ልጅ መሆኑን ማወቅና ማመን ላይ ነው። ኢየሱስ የዓለም አዳኝና መድኃኒት የሆነው ከድንግል ስለተወለደ ነው። ትውልድ ሁሉ ብዕራት የሚላት፤ ከሴቶች መካከል የተባረከችው የጌታችን እናት ማርያም ከሴቶች ሁሉ የተለየች ናት።

እያሉ በበዓሉ ይፈለጉት ነበር። 7+11። እርሱም ይህን አውቆ ተሰወረ። የኢየሱስ ክርስቶስ ጊዜ አጠቃቀም በእብ በለጠው «የጊዜ ስሌዳ» መሠረት ነበር።

በእግዚአብሔር ፈቃድ ስሚመላለስ ሰው ጊዜው የሚወሰነው በእግዚአብሔር ነውና። የእግዚአብሔርን ጊዜ ይጠብቃል። በራሱ ፈቃድ የሚኖር ሰው ግን የፈለገውን በፈለገው ጊዜ ለማድረግ ለራሱ ምርጫ የተተወ ሰው ነው። ስለሆነም ጊዜያችሁ ግን ዘወትር የተመቸ ነው 7+6 ይላቸዋል።

ጊዜ ከእግዚአብሔር የሚሰጥ ትልቅ ሀብት ነው። ጊዜን በእግዚአብሔር ፈቃድ መጠቀም ደግሞ ዘመንን መዋደት ነው። ይህን ትልቅ ሀብት በእግዛቡ ልንጠቀምበት ያስፈልጋል (ዘጸ 20፡8-11፤ ኤፌ 5፡15-21፤ ፊል 4፡4-9፤ ቆላ 4፡2፤ 5-6)። በእግዚአብሔር ምረት ውስጥ ለመሄድ የሚወድ ሰው የሚሄድበትን አቅጣጫ ብቻ ሳይሆን የሚንቀላቀስበትን ፍጥነትም ከእግዚአብሔር ጋር በማስማማት የሚያደርግ ነው።

7+7 ዓለም እናገተን እንዲጠላ አይቻለውም፤ እኔ ግን ሥራው ከፋ መሆኑን እመስክርበታለሁና እኔን ይጠላኛል። በጨሰማ የሚኖሩትን የሚጠላቸው አይኖርም። ምክንያቱም የሚጠላው (ጠይው) እና የሚጠላው (ተጠይው) ሁለቱም ከዓለም (ከጨሰማ) ናቸውና። በሌላ በኩል ዓለም (ጨሰማ) ብርሃንን ይጠላል። ኢየሱስ ክርስቶስ የዓለም ብርሃን ስለሆነ ጨሰማን ይገልጣል (3፡19-21)። መጽሐፍ «ከክርስቶስ ኢየሱስ እግዚአብሔርን አየመሰሉ ሊኖሩ የሚወዱ ሁሉ ይሰደዳሉ» (2ጢሞ 3፡12) ይላል። እዚህ ሳይ ኃይለ ቃሉ «እግዚአብሔርን አየመሰሉ ሊኖሩ የሚወዱ ሁሉ» የሚለው ነው። የእግዚአብሔርን ብርሃን አያበሩ ለመኖር የሚወዱ በተግባራቸው ጨሰማውን (ከፋን ሥራ) ይገልጣሉ። ከፋ የሚሠሩት ደግሞ ሥራቸው ሊገለጥባቸው አይወዱም፤ ስለዚህም ያሳድጋቸዋል። በመሆኑም በኢየሱስ ክርስቶስ የሚያምን ሁሉ በዓለም እንደሚጠላ ማወቅ አለበት (15፡18-25)።

7+10 በዚያን ጊዜ እርሱ ደግሞ በግልጽ ሳይሆን ተሰውሮ ወጣ። ወንድሞቼ ራስህን ለዓለም ግልጽ 7+4 ብለው የተናገሩት በግልጽ እንዲታይ ነው። ለዚህም ጊዜዬ ገና አልደረሰም 7+6 ብሎ ነበር። ሆኖም ኢየሱስ ተሰውሮ ወጣ 7+10። ስለሆነም ጊዜዬ ገና አልደረሰም ሲላቸው በግልጽ ለመውጣት አሁን ጊዜው አይደለም ማለቱ ነው እንጂ ከነጭራሹ በዚህ ጊዜ ወደ በዓሉ አልወጣም ማለቱ አልነበረም።

7:12 በሕዝብም መካከል ስለ እርሱ ብዙ ማግራትና ነበረ፡- በበዓሉ ላይ የተገኙ ሰዎች ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ የተለያዩ እስተሳስብ ነበራቸው፡፡ ሰዎች ስለ ኢየሱስ ይሉ የነበረውን በ7:10-41 ባለው ክፍል እንደሚከተለው እናያለን፡፡

- ደግ ሰው ነው ቁ.12
- ሕዝቡን ያስታል ቁ.12
- ሳይማር መጻሕፍትን እንዴት ያውቃል? ቁ.15
- ጋኔን አሰበት ቁ.20
- ምልክት የሚያደርግ ቁ.31
- ነቢዩ ቁ.40
- ክርስቶስ ቁ.41 የሚሉ ነበሩ፡፡

እነዚህ እርስ በርስ የሚቃረኑ አመለካከቶች ስለ አንዱ ስለ እግዚአብሔር ልጅ ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ የተሰጡ ናቸው፡፡ ከሕዝቡ አንዳንዶቹ ስለ ጌታ ማንነት ትክክለኛ መረዳት የነበራቸው ቢሆን እንኳን አይሁድን ስለ ፈሩ ማንም ስለ እርሱ በግልጽ አይናገርም ነበር 7:13፡፡

7:15 ይህ ሰው ሳይማር መጻሕፍትን እንዴት ያውቃል? ብለው ይደነቁ ነበር፡፡ መጻሕፍትን የማወቁያው አንዱ መንገድ መማር ነው፡፡ መማር ያስፈልጋል ይገባልም፡፡ አይሁድን ያስደነቃቸው ኢየሱስ ክርስቶስ እነርሱ ወደሚያውቁት ትምህርት ቤት ሳይሄድ ይህን ሁሉ እውቀት ማግኘቱ ነው፡፡ ሌላ አስተማሪም እንዳለ አልተገነዘቡም፡፡ እርሱ ግን ትምህርቱስ ከላከኝ ነው 7:16 በማለት መለስላቸው፡፡ እግዚአብሔር ሰውን ያስተምራል፡፡

ሰው ሁሉ (ክርስቲያን) የእግዚአብሔርን ቃል ቢያጠና እንዲሁም ከአስተማሪዎች ሥር ቁጭ ብሎ ቢማር ተገቢ ነው፡፡ ይህ ማለት ግን አንድ ሰው ትምህርት ቤት ገብቶ ካልተማረ በስተቀር ምንም አያውቅም ወይም የተማረ አይሆንም ማለት አይደለም፡፡ እግዚአብሔር ሰውን በራሱ መንገድ ያስተምረዋልና፡፡ ጳውሎስ በግልጽ እግር ሥር የተማረ ሲቅ ነበር፡፡ ጴጥሮና ዮሐንስ «የተማሩ አልነበሩም» (ሐዋ 4:13)፡፡

ጌታ ትምህርቱስ ከላከኝ ነው እንጂ ከእኔ አይደለም 7:16 ሲል በአብና በወልድ መካከል ያለውን አንድነትም ይገልጻል፡፡ አብ የሚያውቀውን ወልድም ያውቃል፡፡ ከአብ የተላከ ስለሆነ የአብ የሆነው ሁሉ የእርሱ ነው፡፡ ስለዚህ ከአብ የማይመጣ የራሱ የሆነ ትምህርት የለውም፡፡

7:18 ከራሱ የሚናገር የራሱን ክብር ይፈልጋል፤ የላከውን ክብር የሚፈልግ ግን እርሱ እውነተኛ ነው፡፡ ኢየሱስ ክርስቶስ ለራሱ ክብር አልመጣም፡፡ የመጣው አብን ሲያክብር ነው፡፡ አብን የሚያክብረውም የአብን ፈቃድ ሲያደርግ ነው፡፡ እግዚአብሔርን ሲያክብር የሚወድ ሰው ፈቃዱን የሚያውቅ ብቻ ሳይሆን ለመታዘዝም የተዘጋጀ ሰው መሆን አለበት፡፡ ሰው የእግዚአብሔርን ፈቃድ ማወቁ አንድና የመጀመሪያ ደረጃ ነው፡፡ የተረዳውን ያንን ፈቃድ ለማድረግ መፈለጉና ማድረጉ ሁለተኛ ነው፡፡ የእግዚአብሔርን ፈቃድ እውቆ ለማድረግ የማይወድም ይኖራልና (ሉቃ 12:47)፡፡ ኢየሱስ ክርስቶስ አብን ለማክበር የመጣ ስለሆነ የአብን ፈቃድ ያወቀ ያንንም ፈቃድ ለማድረግ የተጋ ነበር፡፡

7:19 ሙሴ ሕግን አልሰጣችሁም? ከእናንተ ግን ሕግን የሚያደርግ አንድ ሰንኳ የሰም፡፡ ልትገድሱኝ ስለ ምን ትፈልጋለሁ? በሙሴ ሕግ «አትግደል» (ዘጸ 20:13) የሚል አለ፡፡ የሙሴን ሕግ እንጠብቃለን እያሉ አይሁድ ኢየሱስን ሲገድሱት ተዘጋጅተዋል፡፡ ስለሆነም ሕግን አታደርጉም ይላቸዋል፤

7:23 የሙሴ ሕግ እንዳይሻር ሰው በሰንበት መገረዝን የሚተባብስ ከሆነስ ሰውን ሁለንተናውን በሰንበት ጤናማ በላደረግሁ ትቆጡኝ ሳችሁን? በሙሴ ሕግ መሠረት አንድ ሕፃን ከተወለደ በስምንተኛው ቀን ከሥጋው ሸለፈት ሲገረዝ ይገባዋል (ዘሌ 12:3)፡፡ ሕፃኑ ከተወለደ ስምንተኛው ቀን በሰንበት ዕለት የሚውል ከሆነ ቀኑ ሰንበትም እንኳን ቢሆን ይገርዙት ነበር፡፡ ጌታ እዚህ ላይ እንደሚገልጠው ይህን በማድረጋቸው ሰንበትን እንዲቀድሱ የተሰጠውን ሕግ መተላለፋቸው አልነበረም፡፡ እንግዲህ አይሁድ በሰንበት ቀን መግረዛቸውን ሰንበትን መጣስ አድርገው ካልቆጠሩት፤ በሰንበት ሰውን ሙሉ ጤነኛ ማድረጉ ምን ያህል ትክክል በሆነ? ስለዚህ ቅን ፍርድን ፍረዱ እንጂ በመልክ አትፍረዱ 7:24 አላቸው፡፡

7:27 ነገር ግን ይህ ከወዴት እንደሆነ አውቀናል፤ ክርስቶስ ሲመጣ ግን ከወዴት እንደሆነ ማንም አያውቅም፡፡ ኢየሱስ ክርስቶስ ከወዴት እንደሆነ አይሁድ በእርግጠኝነት ያወቁ መስሏቸዋል፡፡ እነርሱ በአፈ ታሪክ ይነገር የነበረውን «መሲሕ ሲመጣ ከወዴት እንደሆነ አይታወቅም» የሚለውን ይዘው መሆን አለበት፡፡ መጽሐፍ ግን የሚመስክረው መሲሐ ሲመጣ የሚታወቅ እንደሆነ ነው (ሚል. 5:2)፡፡ እንዲሁም ኢየሱስ ክርስቶስ የሚጠበቀው መሲሕ እንደሆነና

²⁴ የሰውን ሁለንተና ጤናማ ማድረግ የኢየሱስ ክርስቶስን የመፍጠር ወይም እንደገና የመሥራት ኃይል ያሳያል፡፡

ከእግዚአብሔር እንደ መጣ፤ ከድንግል እንደ ተወለደ፤ ለእረኞች እንደተገለጠላቸው፤ የሰገልም ሰዎች ከምሥራቅ መጥተው እንደ ሰገዱት፤ እንዲሁም የእርሱን መምጣት ሲጠባበቁ የነበሩ ነቢያት ስምዖንና ሐና ሕፃኑ ኢየሱስ በመጣ ጊዜ የሚጠበቀው መሲሕ እርሱ እንደሆነ እንደተናገሩ (ሉቃ 2:25-36) ሲናገሩ እነዚህ ግን አልተገነዘቡም። ስለዚህ በማያውቁት ነገር እርግጠኞች ሆኑ። ጌታ ግን፡-

7+28-29 እኔንም ታውቃላችሁ ከወዴትም እንደ ሆንሁ ታውቃላችሁ፤ እኔ በራሴ አልመጣሁም ነገር ግን እናንተ የማታውቁት የላኩኝ እውነተኛ ነው፤ እኔ ግን ከእርሱ ዘንድ ነኝ እርሱም ልኮኛልና እውቀቱሁ ብሉ ሙሽ። እነርሱ ከወዴት እንደሆነ ማንም አያውቅም 7:27 የሚሉት መሲሁ ከወዴት እንደሆነ ኢየሱስ ከእብ ዘንድ መምጣቱን ሲነግራቸው ከእርሱ ዘንድ ነኝ እርሱም ልኮኛልና በማለት ነው። አይሁድ ያላወቁትና ሰማወቅም ያልፈለጉት ነገር ኢየሱስ ከሰማይ ከእብ ዘንድ እንደመጣ ነው።

7+30 ሲይዙት ይፈልጉ ነበር፤ ነገር ግን ጊዜው ገና ሰጠልዎት ማንም እጁን አልጣለችም። ኢየሱስን ሲይዙት ከፈለጉ ቆይተዋል፤ ጊዜው ገና ሰጠልዎት እስከ እሁን የማንም እጅ በእርሱ ላይ ሲያርፍ አልቻለም። ወደፊት የሚይዙበት ጊዜ ይመጣል። የእግዚአብሔር ጊዜ ሲደርስ (ሉቃ 22:53)።

7+31 ከሕዝቡ ግን ብዙዎች አመኑባትና፡- እርሱን ከመከተል ወደ ኋላ የተመለሱ ነበሩ (6:66)። የሚቃወሙትና ሲገድሉት የተዘጋጁም አሉ። እንዲሁም በእርሱ የሚያምኑ ነበሩ። እውነት አየተገለጠ ሲመጣ ሰዎች እውነተኛው ማንነታቸው ይገለጣል፤ በለዎች መካከል መለያየትም ይሆናል።

7+33-34 ኢየሱስም ገና ጥቂት ጊዜ ከእናንተ ጋር እቆያለሁ ወደ ላኩኝም እሄዳለሁ። ተፈልጉኛላችሁ እታገኙኝም፤ እኔም ወዳለሁበት እናንተ ልትመጡ አትችሉም አለ። ጌታ ወደፊት ስለሚሆነው ሞቱ መናገሩ ነበር። ተፈልጉኛላችሁ እታገኙኝም ሲል ለንስሐ ጊዜ ተሰጥቶአችኋል ጊዜውም ያልፍባችኋል ሰማለት ይመስላል። ይህንን በቀጥታ በመተርጉም ወደሌላ ሥፍራ ስለመሄድ የተናገረ መለሰ-አቸው ኢየሱስን ሲይዙት የመጡት የፈረሳውያን ሉሌዎች፡- እኛ እንዳናገኘው ይህ ወዴት ይሄድ ዘንድ አለው? በግሪክ ሰዎች መካከል ተባትነው እንደሚኖሩት ሲሄድና የግሪክን ሰዎች ሊያስተምር አለው? 7+35 አሉ። ጌታ የተናገረው ስለ ሞቱ ነው። በዚያን ዘመን ብዙ አይሁድ

ከሀገራቸው ወጥተው በግሪክ አገር ተባትነው ይኖሩ ነበር። ስለዚህ ኢየሱስ ግን ወደዚያ በመሄድ ግሪኮችን የሚያስተምር መሰላቸው።

7+37 ከበዓሉም በታላቁ በኋለኛው ቀን፡- ይህ የበዓሉ መጨረሻ ስምንተኛ ቀን ነው። የዳስ በዓል ሲጠናቀቅ እግዚአብሔር አባቶቻቸውን እንዴት እንደመራና እንደጠበቀ በማሰብ አይሁድ በዓል የሚያደርጉበት ታላቅ ቀን ነው። በምድረ በዳ መና እንደመገባቸው፤ ድንጋዩንም መትቶ ውኃ እንዳፈለቀ (ዘጸ 17:1-7) የሚያስቡበት ቀን ነው። በዚህ ጊዜ ነበር ጌታ ኢየሱስ በስምንተኛው ቀን ተነስቶ ቆሞ፡- ማንም የተጠማ ቢኖር ወደ እኔ ይምጣና ይጠጣ 7+37 ብሎ የተናገረው።

7+38 በእኔ የሚያምን፡ መጽሐፍ እንዳለ፣ የሕይወት ውኃ ወንዝ ከሆዱ ይፈልቃል። በመሲሐ በኩል ሕይወት የሚሰጥ በረከት እንደሚመጣ በኢሳ 12:2-3፣ 44:3-4፣ 58:11 ላይ ተገልጧል። ይህ በእርሱ የሚያምኑ ሊቀበሉት ሰላላቸው ስለ መንፈስ 7:39 ነው። ይህም ሰሚያምኑት ሁሉ መንፈስ ቅዱስን እንደሚሰጥ ሲናገር ኢየሱስ እርሱ መሲሐ እንደሆነ መግለጹ ነው። መንፈስ ቅዱስን የሚሰጥ እግዚአብሔር ብቻ ነውና።

7+39 ኢየሱስ ገና ሰጠልክበረ መንፈስ ገና አልወረደም ነበርና። ይህ የሚፈልቀው የሕይወት ውኃ ወንዝ ኢየሱስ ክርስቶስ የሚሰጠው መንፈስ ቅዱስ ነው። መንፈስ ቅዱስ በእማኝ ውስጥ የሚኖር ሕይወትን የሚሰጥ ነው። ይህ በእማኞች ውስጥ የሚኖረው መንፈስ ገና አልወረደም ምክንያቱም መንፈስ ቅዱስ የሚወርደው ኢየሱስ ክርስቶስ ከሞተ፤ ከተነሣና ከዐረገ በኋላ ነበርና።

7+40-41 ይህ በእውነት ነቢዩ ነው ... ክርስቶስ ነው ... ክርስቶስ በእውነት ከገሊላ ይመጣል? አሁንም በሕዝቡ መካከል መለያየት ሆነ። እያንዳንዱ ያወቀውን፤ የገመተውን እንዲሁም አውቃለሁ ብሎ የሚያስበውን ይናገራል።

ክርስቶስ ከዳዊት ዘር፤ ዳዊትም ከዳወባት መንደር ከኤተ ልሔም እንዲመጣ መጽሐፍ አላለም? 7:42 እያሉ የተጻፈውን እናውቃለን የሚሉ፤ መጻሕፍትን በማስረጃነት የሚጠቅሉና ትርጉሙም እንዲህ ነው ብለው የሚናገሩ ሰዎች አጥፍ ስህተተኞች ናቸው። ምክንያቱም፡-

- የተጻፈውን እናውቃለን የሚሉ የተጻፈውን ግን ያላስተዋሉ በመሆናቸው ነው።

• የተጻፈውን ሁሉ እናውቃለን ብለው ስለሚያስቡ ሌላ እውነት የለም በማለታቸው።

መጽሐፍ አላለምን? የሚሉት መሲሐኑ ከዳዊት ዘር መሆኑንና ከቤተ ልሔም እንደሚሆን እውነት ነው። ኢየሱስ የዳዊት ልጅ ነው (ማቴ 1፡2-28፤ ሮሜ 1፡3-4)። የተወሰደው በቤተ ልሔም ነው (ማቴ 2፡1-6፤ ሱቃ 2፡1-11)። እንዲሁም መዝ 89፡3-4፤ 132፡11፤ ኢሳ 9፡6-7፤ 11፡1፤ ሚኪ 5፡2 ይመልከቱ። ነገር ግን ኢየሱስ ክርስቶስ በቤተ ልሔም ከተወለደ በኋላ ወደ ግብፅ ተሰደደ። ከዚያም የዮሴፍና የማርያም ከተማ በሆነው በገሊላ ናዝሬት አደገ (ማቴ 2፡12-13)። ከዚያ በኋላ የይሁዳው ኢየሱስ ወይም የቤተ ልሔሙ ኢየሱስ ሳይሆን የገሊላው ሰው ወይም የናዝሬቱ ኢየሱስ እየተባለ ይታወቃል (ማቴ 2፡23፤ ማር 10፡47፤ ዮሐ 1፡45)። ስለሆነም ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ ከመጻሕፍት የነበራቸው መረዳት ከፈለግን ነው። ራሳቸው ስተው ሌሎችንም ያስቱ ነበር። አስተማሪዎች እጥፍ ፍርድ አለባቸው (ያዕ 3፡1) ሲል ይህን ያስገነዝባል።

ይህም ሁሉ ተደርጎ በኢየሱስ ማንነት ያመኑ ወይም ሊከተሉ የሚወዱ ሰዎች ነበሩ። ከእርሱ የተነሣ በሕዝቡ መካከል መለያየት ሆነ 7፡43። ይህም አይሁድ ሊያደርጉ የፈለጉትን በሙሉ ልባቸው እንዲያደርጉ አላስቻላቸውም።

7፡47 እናንተ ደግሞ ሳታችሁን? ይህን የሚናገሩት ፈሪሳውያን ናቸው። አለቆችም ፈሪሳውያንም እንዲይዙት ሎሌዎችን ወደ ኢየሱስ ልከው ነበር። እነዚህ ሎሌዎች ኢየሱስ የሚናገረውን ከሰሙ በኋላ ኢየሱስን ሳይዙት፤ ወደ ካህናት አለቆችና ፈሪሳውያን መጡ 7፡45። በመደነቅም እንደዚህ ሰው ማንም አንዲሁ ከቶ አልተናገረም ብለው መለሱ 7፡46። በዚህ እመሳለሳቸው ፈሪሳውያን ተቆጥተው ከአለቆች ወይም ከፈሪሳውያን በእርሱ ያመነ አለን? 7፡48 በማለት ይጠይቋቸዋል። ይህም ማለት እናንተ ሎሌዎች ሆናችሁ ስለ እርሱ ግግር እንዴት ታደንቃላችሁ እስቲ ከእኛ ከአለቆችና ፈሪሳውያን የእርሱን ትምህርት የተከተለና በእርሱ ያመነ ማንን አይታችኋል? ማለታቸው ነው።

በኢየሱስ ያመኑ ነበሩና ፈሪሳውያን ስለ እነርሱ፡- ሕግን የማያውቀው ይህ ሕዝብ ርጉም ነው 7፡49 አሉ። ርጉም የሆኑትስ ሕግን እናውቃለን እያሉ ሕግ የሚያመለክተውን ኢየሱስን ያሳመኑ፤ ትክክል ያደረጉትን ሰዎች ደግሞ እየረገሙ ያሉ እነርሱ መሆናቸውን አላስተዋሉም (5፡38-40)።

7፡51 ሕጎችን አስቀድሞ ከእርሱ ሳይለማ ምን እንዳደረገ ሳያውቅ በሰው ይፈርዳልን? አላቸው። እነዚህ ፈሪሳውያን ሕዝቡ ሕግን አያውቅም ሲሉ (7፡49) ራሳቸው ያወጡትን ሕግ አንኳ ራሳቸውም እንደማያከብሩት ይገልጻል። ይህ ከመናገር (ከመወሰን) በፊት መስማት እንደሚያስፈልግ የሚናገረው ሕግ የተመሠረተው ደግሞ በዘዳግ 1፡16 ነው። በዚህ ሕግ መሠረት በማንም ሰው ሳይ ፍርድ ከመስጠቱ በፊት መጀመሪያ ሰውዬው እንዲጠየቅና መልስ እንዲሰጥ አግባብ መሆኑን የሚገልጽ ነው።

ይህን መልስ ለፈሪሳውያን የመለሰው ከእነርሱ አንዱ የሆነው ኒቆዲሞስ ነው። ኒቆዲሞስ በሌሊት ወደ ጌታ የመጣ ፈሪሳዊ አለቃ ነበረ (3፡1-21)። ከፈሪሳውያን መካከል ሆኖ በድብቅ የሚያምን ሰው ነበረ 7፡50-52። ጌታም ከሞተ በኋላ ኒቆዲሞስ መቶ ኪሎ ግራም ያህል የክርቤና የአሬት ቅልቅል አምጥቶ እንደ አይሁድ አገናኘዝ ባሕል ከሸቱ ጋር ደባልቆ በተልባ እግር የከፈነው ሰው ነው (19፡39-40)።

ኒቆዲሞስ በሰጠው አስተያየት ፈሪሳውያን፡- አንተም ደግሞ ከገሊላ ካህን? ነዚይ ከገሊላ እንዳይነሣ መርምርና አይ አሉት 7፡52። ፈሪሳውያን መጻሕፍትን ማሰትም ብሉይ ኪዳንን በመንተራስ ኢየሱስ ክርስቶስ መሲሐ እንዳልሆነ ለማሳየት ጥረት እድርገዋል። የሚያቀርቡትም አንዱ ምክንያት፤ ኢየሱስ ከገሊላ ከሆነ፤ ከገሊላ መሲሐ እንደማይመጣ መጻሕፍት ይመስክራሉ ብለው ነው።³⁵ እነዚህ መጻሕፍትን አየጠቀሱ የሚናገሩ ሰዎች መጽሐፍ ራሱ ስህተት ስለ መሆናቸው ይመስክርባቸዋል። ምክንያቱም፡-

ኢየሱስ የተወለደው በዳዊት ከተማ በቤተ ልሔም ነበረ (ሱቃ 2፡4-11፤ ሚኪ 5፡2)።

መጻሕፍት ከገሊላ ስለሚመጣ መሲሐ ይናገራል። በኢሳ 9፡1-2 ባለው ክፍል «ነገር ግን ተጨንቃ ሰነበረች ጨለማ እይሆንም፤ በመጀመሪያው ዘመን የዛብሎንንና የንፍታሌምን ምድር እቃለሰ፤ በኋለኛው ዘመን ግን በዮርዳኖስ ማዶ በባሕር መንገድ ያለውን የአሕዛብን ገሊላ ያከብራል። በጨለማ የሄደ ሕዝብ ብርሃን አየ፤ በሞት ጥላ አገርም ሰኖሩ ብርሃን ወጣላቸው» ይላል። በዚህ ገሊላ እንደሚከበር ብርሃንም

³⁵ ከዚህ ቀደም ነዚያት ለምሳሌ ዮናስ (2ኛ 14፡25)፤ ኤልያስ (1ኛ 17፡11) ከገሊላ እንደነበሩ የታሪክ (መልክን ምድር) አጥኝዎች ይናገራሉ።

እንደሚወጣለት ተናገሯል። ይህም በማቴ 4:13-16 ተጠቅሷል። በገሊላና በአካባቢው እንዴት ለሚሰው «ሕዝብ» ተወልዶልናልና ወንድ ልጅም ተሰጥቶናልና አለቅነትም በጫንቀው ላይ ይሆናልና። ስሙም ድንቅ መከር ኃይል አምላክ የዘላለም አባት የሰላም አለቃ ተብሎ ይጠራል» (እ.ሳ 9:6) ሲል ያ የሚመጣው ብርሃን ኢየሱስ ክርስቶስ መሰሉ እንደሆነ ይመሰክራል።

ፈሪሳውያን ኢየሱስን ለማስር ፈልገው የላኳቸው ሱሌዎች ሳይቀር በኢየሱስ ክርስቶስ ትምህርት ተማረኩ። በመካከላቸውም በኢየሱስ ያመነ ኒቆዲሞስ ነበረ። ከፈሪሳውያን መካከልም ሳይቀር በእርሱ ለማመን የሚፈልጉና ልባቸውን የከፈቱ ብርሃን የበራላቸው ነበሩ።

ምዕራፍ ስምንት

8:3 ጻፎችና ፈሪሳውያን በምንዝር የተያዘችን ሴት ወደ እርሱ አመጡ። ሕግ አናውቃለን የሚሉ እነዚህ የሕግ አስተማሪዎች በመሠረቱ በምንዝር የተያዘችን ሴት ወደ እርሱ ሊያመጡ ስውዬውንም አብረው ይዘው ባመጡት ነበረ። የሰውዬውን ኃጢአት እንደ ኃጢአት አልቆጠሩትም!!! ወደ ኢየሱስ ክርስቶስ ያመጧት እርሱን ለማጥመድ ነበረ። እነዚህ ስለማመንዝር ኃጢአት ሴትዮዋን ሲክሱ ራሳቸው ደግሞ ያለባቸውን ኃጢአት አልተመለከቱም። ሌላው ደግሞ መጽሐፍ እንደሚል አንዱን ሕግ የተላላፈ ሌላውን ተላልፏል (ያዕ 2:10)። ከኃጢአት የሚበልጠው ትልቁ ኃጢአት ደግሞ መሰሉን አለመቀበላቸውና ሊገድሉት መፈለጋቸው ነው።

8:5 አንተስ ስለ እርስዎ ምን ትላለህ? በሙሴ ሕግ መሠረት በምንዝርና የተገኘ ሰው ተወግሮ ይገደል ይላል። ሊያመነዝሩ የተገኙት ሁለቱም ይገደላሉ (ዘሌ 20:10፤ ዘጻ 22:22-24)። ፈሪሳውያን ኢየሱስን ሊያጠምዱት የመጡት ሴትዮዋን «አትግደል» ቢል የሙሴን ሕግ ተላልፈሃል ለማለት ነው። በሌላ በኩል ደግሞ «ግደላት» ቢል ምናልባትም ለሮም ገዢዎች የሮምን ሕግ ተላልፎ ሰው እንድንገደል አበዘን በማለት ሊከሰት ነው። አይሁድ ማንንም እንዲገደሉ አልተፈቀደላቸውምና (18:31)። ከዚህ የተነሣ አይሁድ ዘንድ ኢየሱስ ከሁለት አንዱን ይወስናል በሚወስነው በዚያም እናጠምደዋለን ብለው ተዘጋጅተው ነበረ።

8:6 ኢየሱስ ግን ጉንዘስ ብሎ በጣቱ በምድር ላይ ጻፈ። በምድር ላይ የጻፈው ምናልባት እነርሱ እንዲያነቡት ይሆናል። ምክንያቱም መላልሰው በጠየቁት ጊዜ **8:6** ያላልና ስመጻፍም ጥቂት ጊዜ እንደወሰደ ይመስላል። በዚህ ጊዜ ውስጥ ምን ይሆን የጻፈው? ምናልባት ሴትዮዋን የከስሱትን ሰዎች ስም ዝርዝርና በስማቸው አንጻር የአያንዳንዳቸውን ኃጢአት ይሆንን? ምናልባትም የማመንዝር ኃጢአታቸውን ይሆንን? ሊሆን ይችላል (ኡር 17:13)!!!

8:7 ከአናንተ ኃጢአት የሌለበት አስቀድሞ በድንጋይ ይወገራት፡- ባላቸው ጊዜ ከሳሾቹ ለመውዝር አልደፈሩም። ጌታ በሰጠው መልስ ወጋሪዎቹ አስቀድመው ራሳቸውን እንዲመረምሩ አደረገ እንጂ ሕጉን

አልጣለም፤ አትወገርም እላለምና። እንዲሁም ትወገርም ብሎ ትእዛዝ አልሰጣቸውም። የሴትዮዋን ሥራ አልተቀበለውም፤ እላጸደቃትም። የከሳሾቹዋን ልብ ግን መረመረ።

8፡8 ደግሞም ጉዝለ ብሎ በጣቱ በምድር ላይ ጻፈ። ከዚህ በኋላ ከጌታ ጋር ለመነጋገር እንኳ አልደፈሩም። ምክንያቱም ሕሊናቸው ወቀሳቸውና ከሽማግሌዎች ይምረው እስከ ጋለሞቹ አንድ እንድ እያሉ ወጡ፤ 8፡9፡ እካሄዳቸውም በመጀመሪያ ትልቁ/ ሽማግሌው ከዚያ በቅደም ተከተል ነበር። ምናልባትስ ሽማግሌዎቹ የበለጠ ኃጢአተኛ ቢሆኑት? እንግዲህ ይህችን ሴት ያመጧት ጻፎችና ፈሪሳውያን ራሳቸው ከኃጢአት ነጻ አለመሆናቸውን ይፍረው በኢየሱስ ፊት መግለጽ አልቻሉም። ለሰዚህ ከሳሾቹ ሁሉ ጥለዋት ሄዱ።

8፡11 እኔም አልፈርድብሽም፤ ሂጂ ከእሁንም ደምረሽ ደግመሽ ኃጢአት አትሥራ አላት። ደግመሽ የሚለው አሁን የበራሽው ኃጢአት ነው። ከእሁን ወዲያ ወደፊት በእንዲህ ዓይነት ኃጢአት አትገኝ፤ አሁን ግን እኔ ምሕረት አድርጌልሻለሁ ሲል ነው። ጌታ ይህችን ሴት በድንጋይ ከመወገር አዳናት። እንዲሁም ከዚያም ከሚበልጠው ከኃጢአቷ አዳናት።

ኃጢአት ፍርድ ያስፈልገዋል። ጌታ በሰጠው መልስ ለሴትዮዋ ኃጢአተኝነቷን ነግሯታል። ሁላችሁም ኃጢአት አለባችሁና እርሱዋን ተዋትም እላለም። የከሳሾቹን ትክክለኛ ማንነት ግን ገለጠባቸው። በሰው የሚፈርድ ሰው ራሱን መመርመር ይኖርበታል። በሌላው ላይ ለመፍረድ የሚነሣ አርሱ በኃጢአት ውስጥ የሚገኝ እንዳይሆን ስለ ራሱ መጠንቀቅ አለበት። ያለዚያ የሁሉ ጻፍ የሆነው እግዚአብሔር የጽድቅ ፍርዱን ያሰጣል።

8፡12 እኔ የዓለም ብርሃን ነኝ፤ የሚከተለኝ የሕይወት ብርሃን ይሆንለታል እንጂ በጨለማ አይመላለስም። ብርሃን የእግዚአብሔርን ቅድስና ያመለክታል (መዝ 27:1፤ 36:9፤ ሐዋ 9:3፤ 1ዮሐ 1፡5)። እንዲሁም ብርሃን መንፈሳዊ መረዳትን ይሰጣል፤ ለሰዎች እግዚአብሔርን ያሳያል። ሕይወትና ብርሃን የተያያዙ ናቸው። ጌታ ኢየሱስ እኔ የዓለም ብርሃን ነኝ ሲል ለአይሁድ ብቻ ያልሆነ ለአሕዛብም ብርሃን እንደሚሆን በኢሳ 1፡16 ቀደም ሲል ተነግሯል። ጨለማ በኃጢአት መኖርን ሲያመለክት ከዚህ ጨለማ በመውጣት በብርሃን ለመመላለስ ወደ ኢየሱስ ክርስቶስ መቅረብን ያመለክታል። እርሱን የሚከተል በብርሃን ይሄዳል።

8፡13 ፈሪሳውያንም፡- አንተ ስለ ራስህ ትመለከራለህ፤ ምስክርነትህ አውነት አይደለም አሉት። ይህን ሲሉ አይሁድ ቀደም ሲል በ5፡31 እንደተገለጠውና በዘጸ 19፡15 እንደተጻፈው ሁለት ወይም ሦስት ምስክር ማሰፈላትን መናገራቸው ነበረ። ያለስተዋሉት ነገር የኢየሱስን ማንነት ነው። እርሱም እኔ ስለ ራሴ ምንም እንኳ ብመስክር ከወዴት እንደ መጣሁ ወዴትም እንድሄድ አውቃለሁና ምስክርነቴ እውነት ነው፤ እናንተ ግን ከወዴት እንደ መጣሁ ወዴት እንድሄድ አታውቁም አላቸው 8፡14፡ እንዳላቸው የማያውቁት ብዙ ነገር አያል ያወቁ መሰሏቸው በማያውቁት ላይ ፍርድ ይሰጣሉ። እርሱ ከአብ እንደወጣ አላወቁም።

8፡15 እናንተ ሥጋዊ ፍርድን ትፈርዳላችሁ፡- ቀደም ሲል ጌታ ለእነዚህ ሰዎች ቅን ፍርድን ፍረዱ እንጂ በመልክ አትፍረዱ 7፡24 ብሏቸው ነበረ። አሁንም ያንኑ እንደገና ይነግራቸዋል። ሥጋዊ ፍርድ በሥጋዊ ዓይን በታየው ላይ ተመሥርቶ ብቻ መበየን ነው። ይህ «ሰው እንደሚያይ እግዚአብሔር እያይም» (1ሳሙ 16፡7) የሚለውን ቃል ያሳስበናል።

8፡16 የላከኝ አብ ከእኔ ጋር ነው እንጂ ብቻዬን አይደለሁምና እኔ ብፈርድ ፍርዴ እውነት ነው። ኢየሱስ ክርስቶስ የመጣው ለመፍረድ ሳይሆን ለማዳን ቢሆንም የእርሱ የራሱ ወደ ምድር መምጣት ግን ፍርድን ግድ ይላል። ምክንያቱም እርሱን የማይቀበል ለፍርድ ራሱን አሳልፎ ሰጥቷልና። ኢየሱስ ክርስቶስ ወደ ዓለም ሲመጣ የፈራጅነት ሥልጣኑን ትቷል ማለት አይደለም። እርሱ የሰው ልጅ ነውና እንዲፈርድ ሥልጣን ከአባቱ ተሰጥቶታል (5፡28)።

8፡17-18 የሁለት ሰዎችም ምስክርነት እውነት እንደሆነ በሕጋችሁ ተጽፎአል። ስለ ራሴ የምመለከር እኔ ነኝ፡- የላከኝም አብ ስለ እኔ ይመስክራል። በዚህም አገላለጽ ጌታ ሕጋቸውን (እንዲሁም ስለ ምስክር የብሉይ ኪዳንን ሕግ) መሸሩ አይደለም። እንዲያውም ስለ እኔ የሚመለከሩት እኔ ... የላከኝም አብ ማለትም ሁለታችንም ነን ማለት ነው። ልጄ የመጣው ከአብ ዘንድ ነው (8፡14)፤ በአብ ነው የተላከው (8፡16-17)። «አብ በእኔ እንደሆነ እኔም በአብ እንደሆንሁ ታወቁ ዘንድ» (10፡38)፤ እንዲሁም «አንተ አባት ሆይ አንተ በእኔ እንዳለህ እኔም በአንተ» (17፡21) እንዳለ የላከው አብ ደግሞ አብሮ ከወልድ ጋር መሆኑን ስለ እርሱ ይመለከራል።

7፡19 አባትህ ወዴት ነው? ብለው ለጠየቁት እኔንም ወይም አባቴንም አታወቁም፤ እኔንስ ብታወቁኝ አባቴንስ ደግሞ ባወቃችሁ ነበር 8፡19

ብሎ ይመልሰላቸዋል። የሚያዩትን ኢየሱስን ለማወቅ ባመፈለጋቸው የማያዩትን እብን ሊያወቁት እይችሉም። ኢየሱስን ቢያወቁት ኖሮ እብንም ባወቁት ነበር።

8+20 ጌታ ይህን ያስተማረው በመቅደስ ግምጃ ቤት³⁶ አጠገብ ነበረ። ይህ ቦታ እግዚአብሔር በእስራኤላውያን የምድረ በዳ ጉዞ የላከውን የእሳት ዓምድ ለማመልከት (ዘጸ 13፡21-22) ትልልቅ መብራቶች ወይም መቅረዞች የሚገኙበት ቦታ ነበርና ለሰብርሃን እስተማረ (8፡12)። የእሳት ዓምድ በምድረ በዳ የእግዚአብሔርን መገኘት ጥበቃውንና ምሪቱን ያመለክት ነበር።

8+21 እኔ እሄጻሁ ትፈልጉኋቸዋለሁ በኃጢአታችሁ ትሞታላችሁ፤ እኔ ወደምሄድበትም እናንተ ልትመጡ እትችሉም። እንዲህ ዓይነት ንግግር ጌታ ቀደም ሲልም በ7፡31 ላይ እና 33-35 ባለው ተናግሯቸው ነበር። መሲሐን በመጠበቅና በመፈለግ ላይ ናቸው። መሲሐ ግን መጥቷል እየተናገራቸውም ነው። ከሄደ በኋላ ሊያገኙት እይችሉም። በእርሱ ስላላመኑ በኃጢአታቸው ይሞታሉ። ከሞቱና ትንሣኤ በኋላ እርሱ የሚሄደው ወደ እባቱ ነውና በእርሱ ያላመኑ ከእርሱ ጋር ሊሆኑ እይችሉም።

8+22 እኔ ወደምሄድበት እናንተ ልትመጡ እትችሉም ማለቱ ራሱን ይገድላል? እንጂ አሉ። ከዚህ ቀደም ወደ ግሪኮችም ሄደ ያስተምራል 7+34-36 ብለው ነበር። እሁን ደግሞ ራሱን ይገድላል? አሉ። የሚናገራቸው ሊገባቸው አልቻለም። ምክንያቱም እናንተ ከታች ናችሁ፤ እኔ ከላይ ነኝ፤ እናንተ ከዚህ ዓለም ናችሁ፤ እኔ ከዚህ ዓለም አይደለሁም 7፡23 አላቸው። እንደነዚህ ለዎች ከታች (ከምድር) የሆነ መንፈሳዊ ምሥጢርን ሊረዳ እይችልም (ዮሐ 3፡6፤ 1ቆሮ 2፡11-15)።

8+24 እኔ እንደ ሆንሁ ባታምኑ በኃጢአታችሁ ትሞታላችሁና አላቸው። እኔ የሚለው ቃል እግዚአብሔር ለሙሴ ሲገልጥለት «ያለና የሚኖር እኔ ነኝ»³⁷ ብሎ ከተናገረው ጋር ተመሳሳይ ነው። ኢየሱስ

ክርስቶስ የእግዚአብሔር ልጅ እንደሆነ ለመቀበል ባለመፈለጋቸው እነዚህ ለዎች በራሳቸው ላይ የመንፈሳዊ ሞት ፍርድ መፍረዳቸው ማለትም በኃጢአታቸው መሞታቸው ነው።

8+26 ስለ እናንተ የምናገረው የምፈርደውም ብዙ ነገር አለኝ፤ ጻፉ ግን የላከኝ እውነተኛ ነው፤ እኔም ከእርሱ የለማሁትን ይህን ሰዓለም እናገራለሁ። ስለ እነርሱ ብዙ የፍርድ ቃል ያልተናገረው አብ እንዲናገር የለጠውን ብቻ ለለተናገረ ነው። ቃሉም እውነተኛ ነው። የሚናገረውም ለእነርሱ ሰአይሁድ ብቻ ሳይሆን ለዓለም ሁሉ ነው።

8+27 ስለ አብ እንደ ነገራቸው እላስተዋሉም። እነዚህ አይሁድ ኢየሱስ ክርስቶስ ከስማይ እንደ መጣ፤ በአብ እንደ ተላክ ለማመን ፈቃደኞች ስላልሆኑ የሚናገራቸውን ሁሉ ሊያስተውሉ አልቻሉም። የላከው አብ ከእርሱ ጋር መጥቷል (8፡16፤29)፤ ስለዚህ በራሱ ምንም አያደርግም (8፡28፤42)።

8+28 የለውን ልጅ ከፍ ከፍ ባደረጋችሁት ጊዜ እኔ እሆን ዘንድ አባቴም እንዳስተማረኝ እነዚህን እናገር ዘንድ እንጂ ከራሴ እንዳች እንጻጻገሃል በዚያን ጊዜ ታውቃላችሁ። በዚያን ዘመን በነበረው እነጋገር ከፍ ከፍ ማድረግ የሚያመለክተው በመስቀል መሞቱን ነው። ታውቃላችሁ የሚለው ደግሞ ኢየሱስን በመስቀል ላይ ከገደሉት በኋላ ያን ጊዜ ያምናሉ ማለት ሳይሆን እርሱ ከአብ የተላከ መሆኑ ይረጋገጣል ማለት ነው።

8+31 በቃሴ ብትኖሩ በእውነት ደቀ መዛሙርቴ ናችሁ። በኢየሱስ የማመን አንዱ ምልክት ለእርሱ መታዘዝ ነው። ጌታም በእርሱ ላመኑት አይሁድ ሲናገር የእርሱ ደቀ መዛሙርት የመሆናቸው ምልክት በቃሉ ከኖሩ ወይም ቃሉን በመታዘዛቸው መሆኑን ነው። ቀጥሎ ባሉት ቁጥሮች እንደምናየው አንዳንዶቹ የእርሱ ደቀ መዛሙርት ሆነው አልቀጠሉም። ኢየሱስን ለመከተል በእርሱ ማመን ብቻ ሳይሆን በእርሱ ማመን የሚያስከትለውን ዋጋ አብሮ ለመክፈል መተመን አስፈላጊ ነው (ሉቃ 14፡23-25)።

በቃሉ መኖር ከሁሉ አስቀድሞ በእርሱ ማመንና ከእርሱ ጋር መጣበቅን ያመለክታል። የእርሱ ደቀ መዝሙር ደግሞ ኢየሱስን በማወቅ ያድጋል። እርሱ እውነት ነው፤ እርሱ ለዎችን ከኃጢአት እስራት ነፃ ያወጣል (1፡17፤ 8፡34፤ 14፡6)። ለእነዚህ ለእርሱ መኖር ከእርሱ ጋር ተጣብቆ መቆየትንና መዝለቅን ያመለክታል።

³⁶ This area was part of the Court of Women (a court in the temple where women were permitted to go). This court held thirteen trumpet-shaped containers for collecting various dues and offerings-seven of the boxes were for the temple tax; the other six were for freewill offerings. LEBC *Ibid.* p.175
³⁷ The I Am መለኮትነትን ይገልጻል (ዘጸ 3፡14፤ ዘጸ 32፡39፤ ኢላ 43፡10)።

8+32 እውነትንም ታውቃላችሁ፤ እውነትም አርነት ያወጣችኋል። እውነትን ማወቅ እግዚአብሔር ለሰው የገለጠውን ማወቅ ነው። እግዚአብሔር ለሰው የገለጠው ትልቁ መገለጥ ደግሞ ኢየሱስ ክርስቶስ ራሱ ነው። ስለዚህ እውነትን ማወቅ ማለት ኢየሱስን ማወቅ ነው። እርሱንም ማወቅ ከኃጢአት ነፃ የሚያወጣው የእግዚአብሔር ልጅ ኢየሱስ ክርስቶስ እንደ ሆነ መረዳት (መቀበል)ና ለእርሱ መታዘዝ ነው። ይህ ከኃጢአትና ከሞት መንፈሳዊ (እውነተኛ) ነፃነትን ይሰጣል።

ትልቁ አርነት መውጣት የኃጢአት ባሪያ ከመሆን ነው። አርነት መውጣት ማለት የእግዚአብሔርን ፈቃድ ለማድረግ ነፃ የሆነ ሰው መሆን፤ ለማድረግም የሚችል ሰው መሆን ማለት ነው። ይህም በኢየሱስ ክርስቶስ በማመን ይገኛል። አርነቱ ከኃጢአት ሲሆን ነፃነቱ ደግሞ የጽድቅ ነው።

እውነትም አርነት ያወጣችኋል 8+32 ያለውን ልጁ አርነት ቢያወጣችሁ 8+36 ይላል። እዚህ ላይ ልጁ እና እውነት የሚሰጡት በተመሳሳይ ሁኔታ አርነት እንደሚያወጡ ተገልጿል። ስለሆነም ልጁ ኢየሱስ ክርስቶስ ከኃጢአት እስራት ነፃነትን የሚሰጥ እውነት ነው። ስለዚህ ለሰው ልጅ እውነተኛ ነፃነት የሚጀምረው በኢየሱስ ክርስቶስ በማመን ከኃጢአት እስራት በንስሐ ከእግዚአብሔር ጋር ሲታረቅ ነው። ልጁ አርነት ያወጣው ደግሞ ከኃጢአት ነፃ ወጥቷልና የኢየሱስ ክርስቶስን ፈቃድ የሚያገለግል የእርሱ ባሪያ ይሆናል ማለት ነው። የእውነት መንፈስ የሆነው መንፈስ ቅዱስ በእማኙ ውስጥ ስለሚኖር ወደ እውነት ሁሉ ይመራል (16:13)።

8+33 የአብርሃም ዘር ነን ለእንድም ስንኳ ከቶ ባሪዎች አልሆንም አንተ፡- አርነት ትወጣላችሁ እንዴት ትላለህ? አሉት። እንደ አይሁድ አስተሳሰብ «አርነት ትወጣላችሁ» መባላቸው ማንነታቸውን ወይም ክብራቸውን የሚነካ ነገር አድርገው ነው የቆጠሩት። ጌታ የነገራቸው ግን እውነት የሆነውን ነበር - በኃጢአት ባርነት ሥር ነበሩና።

በዚህ ዘመን አይሁድ (ክነዓን) በሮማውያን ቅኝ ግዛት ውስጥ የነበሩ ቢሆንም የራሳቸው የውስጥ አስተዳደር (ነፃነት) ስለ ነበራቸው ባርነት የሚለውን አልተረዱም። ከሁሉም በላይ አብርሃም ጽድቅ ሰው ስለ ነበረና የእርሱ ጽድቅ ለልጆቹ ለአስራአላውያን ሁሉ እንደ ሆነ እድርገው ያሰቡም ስለ ነበረ ከባርነት አርነት መውጣት የሚለው ሊገባቸው አልቻለም። ከአብርሃምም የተነሣ «መንፈሳዊ ከራትም» ነበረባቸው። እነርሱ ያለቡት ባርነት የሥጋ ነው፤ ጌታ የሚነግራቸው ከነፍስ (መንፈሳዊ) ባርነት ነፃ ስለ መወጣት ነው። ነፃ የሚወጡት

ከኃጢአት ነው። ምክንያቱም፤ ኃጢአት የሚያደርግ ሁሉ የኃጢአት ባሪያ ነው 8+34።

8+35 ባሪያም ለዘላለም በቤት አይኖርም፤ ልጁ ለዘላለም ይኖራል። አይሁድ የአብርሃም ዘር ነን 8:33 ማለታቸው የአብርሃም ጽድቅ ለእኛ ም ነው ማለታቸው ነበረ። እነርሱ ያላስተዋሉት ነገር ግን በትውልድ ሐረግ ከአብርሃም ዘር ቢሆኑም የአብርሃም ጽድቅ ወደ እነርሱ አለመውረዱን ነበር። እነዚህ አይሁድ አብ በላከው በልጁ በኢየሱስ ክርስቶስ ስላላመኑ የእግዚአብሔር ልጆች አልሆኑም ባሪያዎች አንጂ፡- የኃጢአት ባሪያዎች። የአብርሃም ዘር ወይም የእርሱ ልጆች ነን ማለት የሚችሉት በጽደቅ (በእምነት) ልጆቹ ሊሆኑ ነበር። እነርሱ ግን የኃጢአት ባሪያዎች ሆነዋል። ስለዚህ ለዘላለም በቤት አይኖሩም፤ በውጭ ናቸው።

8+37 የአብርሃም ዘር መሆናችሁን እውቃለሁ ነገር ግን ቃሌ በእናንተ አይኖርምና ልትገድሉኝ ትፈልጋላችሁ። በዘር ሐረግ የአብርሃም ዘር ናቸው፤ በጽድቅ ግን ኢየሱስን ለመግደል የተነሳሁ ስለሆነ የአብርሃም ዓይነት ጽድቅ በእነርሱ ውስጥ የለም። እነርሱ የአብርሃም ልጆች ቢሆኑ ኖሮ የአብርሃም ልጅ የሆነውን ኢየሱስን (ገላ 3:16) ሊገድሉት ባልተዘጋጁም ነበር።

8+36 ልጁ አርነት ቢያወጣችሁ በእውነት አርነት ትወጣላችሁ። ከኃጢአት እስራት ነፃ መውጣት የሚቻለው በኢየሱስ ክርስቶስ ብቻ ነው። ሐዋርያው ጳውሎስ «በእምነት በኩል ሁላችሁ በክርስቶስ ኢየሱስ የእግዚአብሔር ልጆች ናችሁ» (ገላ 3:26) እንዲሁም «እናንተም የክርስቶስ ከሆናችሁ አንኪደስ የአብርሃም ዘር እንደ ተሰፋውም ቃል ወራሾች ናችሁ» (ገላ 3:29) ይላል። እንግዲህ የአብርሃም ዘር መሆን የሚችሉት በመንፈሳዊ አገላለጽ የክርስቶስ ቢሆኑ ነበረ። ክርስቶስን ላይቀበሉ የአብርሃም ዘር (በሥጋ) ቢሆኑ አይበቃም።

8+38 እኔ በአባቴ ዘንድ ያየሁትን እናገራለሁ፤ እናንተ ደግሞ በአባታችሁ ዘንድ ያየችሁትን ታደርጋላችሁ። አይሁድ የአብርሃም ልጆች ነን (8:33) ይላል። ጌታ ደግሞ የሰይጣን ልጆች ናችሁ ይላቸዋል። ለባታችሁ የሚለው ሰይጣን ነው። ምክንያቱም ጌታን ሊገድሉት በመፈለጋቸው። ሰይጣን ከመጀመሪያ ነፍስ ገዳይ 8:44 ነውና የእርሱን ባሕርይ በመያዛቸው የእርሱ ልጆች መሆናቸው ነው። የሰይጣን ልጆች መሆናቸውን ተግባራቸው ይገልጻል። በዘር የአብርሃም

ልጆች መሆናቸውን ቢቀጥሉም በተግባራቸው ግን የዲያብሎስ ልጆች እንደሆኑ ጌታ አስረግጦ ይነግራቸዋል።

8:39 የአብርሃም ልጆች ብትሆኑ የአብርሃምን ሥራ ባደረጋችሁ ነበር። የአብርሃም ልጆች መሆናቸውን በተግባር አሳሳዩም። አብርሃም በእግዚአብሔር አመነ፤ ታዘዘም (ዘፍ 12:1-4፤ 15:16፤ 22:1-4)። የእግዚአብሔርን መልእክተኞች ተቀበለ (ዘፍ 18:1-8)። እይሁድ ግን ከእግዚአብሔር በተላከው አሳመኑም፤ አልተቀበሉትምም።

8:40 ነገር ግን አሁን ከእግዚአብሔር የሰማሁትን እውነት የነገርጓችሁን ሰው ልትገድሉኝ ትፈልጋላችሁ፤ አብርሃም እንዲህ አላደረገም። የአብርሃም ልጆች እስመሆናቸው አብርሃም ከሠራው ጽድቅ የተለየ እነርሱ ሰውን ለመግደል መፈለጋቸውና መዘጋጀታቸው ነው። አብርሃም የእግዚአብሔርን መልእክተኞች ተቀበለ። እነዚህ ግን ከእግዚአብሔር የሰማውንና እውነት የሚናገራቸውን ሰው ሊገድሉ ፈለጉ። እዚህ ላይ ጌታ ኢየሱስ ራሱን ሰው ብሎ መጥራቱን ልብ ማለት ይጠቅማል። እርሱ ፍፁም ሰው ነው። ሰለሆነም ጌታ፡- **እናንተ የአባታችሁን ሥራ ታደርጋላችሁ አላቸው 8:41።** የእይሁድ መልስ ግን እኛስ ከዝሙት አልተወለድንም አንድ አባት አለን እርሱም እግዚአብሔር ነው ስለት 8:41። ይህ እባባላቸው እኛ እንደ ሰማርያውያን አልተቀየጥንም፤ የአብርሃም ልጆች ነበርን እስካሁንም ልጆች ነን ማለታቸው ይሆናል።

8:42 እግዚአብሔርን አባታችሁ ከሆነ በወደዳችሁኝ ነበር፤ እኔ ከእግዚአብሔር ወጥቼ መጥቻለሁና፤ እርሱ ላከኝ እንጂ ከራሴ አልመጣሁምና። እነዚህን እይሁድ ጌታ በተደጋጋሚ የሚላቸው እናንተ ይመስላችኋል እንጂ የእግዚአብሔር ልጆች አይደላችሁም ነው። በእውነት የእግዚአብሔር ልጆች ብትሆኑ ኖሮ እኔ ደግሞ ከእግዚአብሔር የተላከሁ ነኝና እኔንም በወደዳችሁኝ ነበር። እኔን ልትቀበሉኝ ያልቻላችሁት የእናንተ አባት እግዚአብሔር ስላልሆነ ነው ማለት ነው። ዝም ብሎ መክራክር ነው እንጂ ይህን ሁሉ ካለ በኋላ አልገባቸውም።

8:43 ንግግሪን የማታስተውሉ ስለ ምንድን ነው? ታሊን ልትሰሙ ስለማትችሉ ነው በማለት ይነግራቸዋል። እነርሱ ንግግሩን ሊሰሙ የማይፈልጉት አስቀድመው እርሱን ለመግደል ድምጻጄ ላይ ስለ ደረሱና አእምሮአቸውን ስለዘጉ ነው።

8:44 እናንተ ከአባታችሁ ከዲያብሎስ ናችሁ። ጌታን ሊገድሉት እንዲፈልጉ ይህን ሀሳብ የሰጣቸው ገዳይ የሆነው ዲያብሎስ ነው። ኢየሱስ ክርስቶስን ለመግደል ያነሳሣ ዲያብሎስ ነው (6:70-71፤ 13:27)። መጽሐፍ «ኃጢአትን የሚያደርግ ከዲያብሎስ ነው። ዲያብሎስ ከመጀመሪያ ኃጢአትን ያደርጋልና። ሰለዚህ የዲያብሎስን ሥራ እንዲያፈርስ የእግዚአብሔር ልጅ ተገለጠ» (1ዮሐ 3:8) ይላል። ኃጢአትን ማድረግ ደግሞ የዲያብሎስ ሥራ ነው። የእግዚአብሔር ልጅ የዲያብሎስን ሥራ ይገልጣል።

የእነዚህ ሰዎች ሀሳብ እና መነሣሣት ኢየሱስ ክርስቶስን ለመግደል ነው። ይህ ደግሞ ኃጢአት ነው። ዲያብሎስ የእውነት ገዳይ ነው። አስቀድሞ እውነትን ገድሎ ሀሰት ያደርገዋል። ከዚያም ሰውን ይገድላል።

እይሁድ አባታችን እግዚአብሔር ነው **8:41** ይላሉ። ነገር ግን በተግባራቸው የዲያብሎስ ልጆች ሆነዋል። እርሱ ሀሳባቸውን ገዝቶታል፤ ውሸትን አስተምርአቸዋል። ሕግን ለመፈጸም የተዘጋጁ አስመሰሉ በመጽሐፍ የተጠላውን ሰውን ለመግደል ተዘጋጅተዋል። ሰለዚህ ሰይጣን ሀሳቡን ለማድረግ የሚጠቀምባቸው መሣሪያዎች ሆነዋል።

8:46 ከእናንተ ስለ ኃጢአት የሚወቅስኝ ማን ነው? ሰይጣን «የእኛ መፍቻ ቋንቋው» ሀሰት እንደሆነ ሁሉ ጌታ ኢየሱስ ደግሞ ሁልጊዜ እውነትን ይናገራል። እርሱ ኃጢአትን አላደረገምና ማንም «ይህን ኃጢአት አድርገሃል» ብሎ የሚናገረው አልነበረም። እርሱ ፍፁም ሰው ፍፁም አምላክ መሆኑን በዚህም አሳይቷል። እውነትን ይናገራል፤ እነርሱ ግን ሊቀበሉት አልወደዱም፤ ልባቸውን አደንድነዋልና (12:39-40)። ይህም የእግዚአብሔር ልጆች አስመሆናቸውን ያመለክታል። ከዚህ በኋላ እይሁድ በቀጥታ ጌታን ይላደቡ ጀመር።

8:48 ሳምራዊ እንደ ሆንህ ጋኔንም እንዳለብህ በማለታችን እኛ መልካም እንል የለምን? አሉት። እይሁድ ራሳቸውን የአብርሃም ዘር አድርገው ሲቆዩ ሳምራውያን ግን ከሌላ ዘር ጋር በጋብቻ የተደባለቁ በመሆናቸው ንፁህ እንዳልሆኑ ይቆጥሩአቸው ነበር። ጌታን በዚህ አጠራር ሳምራዊ ነህ ይሉታል - የተናቀ ሰው ለማለት። እንዲሁም ጋኔን አለብህ በማለት በተደጋጋሚ ሰይቡት (7:20፤ 8:52፤ 10:20)።

8:49 ጌታም መልሱ፡- እኔ ጋኔን የለብኝም፤ ነገር ግን አባቴን አከብራለሁ እናንተም ታዋርዱኝላችሁ አለ። ኢየሱስ ክርስቶስ ሁልጊዜ

አብን ያከብራል። እነርሱ ግን እንዲህ ያለውን ሰው ጋኔን አለብህ በማለታቸው ምን ያህል ዝቅ አድርገው አንደ ገመቱት ያሳያል። አቤት አለማውቅ!!

8+50 እኔ ግን የራሴን ክብር አልፈልግም! የሚፈልግ የሚፈርድም አለ። አብ ለልጁ ክብር ይፈልጋል! ልጁን የማያከብሩትንም (የሚያዋርዱትን) ይፈርድባቸዋል (ማቴ 12:31-31))።

8+51 ቃሌን የሚጠብቅ ቢኖር ለዘላለም ሞትን አይይም። የጌታን ቃል መጠበቅ ማለት መስማትና መታዘዝ ማለት ነው። መታዘዝ ደግሞ በእርሱ ላይ መደገፍና ከእርሱ ጋር ተጣብቆ መኖር ማለት ነው። እንዲህ አይነቱ ለዘላለም ሞትን አይይም ሲል በሥጋ የሚኖረውን ሞት አለመሞት ማለት ሳይሆን ሁለተኛውን (መንፈሳዊ) ሞት አይሞትም ማለት ነው።

8+53 በእውነት አንተ ከሞተው ከአባታችን ከአብርሃም ትበልጣለህ? ለእነርሱ የመጨረሻ ትልቁ ሰው አብርሃም ስለሆነ ከሞተው ከአባታችን ከአብርሃም ትበልጣለህ? ብለው ይጠይቃሉ። አብርሃም እንኳን ሞተክል ሲሉ ነው። ኢየሱስ ግን ለዚህ የሚለጣቸው መልስ እኔ ራሴን ባከብር ክብሩ ከንቱ ነው። የሚያከብረኝ አናንተ አምላካችን የምትሉት አባቴ ነው 8+54 ይሳቸዋል። የኢየሱስ ክርስቶስ አባት የሆነው እግዚአብሔር አብ ኢየሱስን ያከብራል። እነርሱ አምላካችን ይሉታል፤ ኢየሱስ ደግሞ አባቴ ይለዋል። አንደ ሌላው ሰው «አባታችን» ብሎ አይጠራውም አባቴ ይላል አንዷ። በአብና በወልድ መካከል ያለው አባትና ልጅነት ብቸኛ (ልዩ) ነው። በመፈጠር ያልሆነ ከዘላለም የሆነ አባትና ልጅነት ነው። ኢየሱስ ክርስቶስ የአብ አንድያ ልጁ ነው።

8+55 አላወቃችሁትም! እኔ ግን አውቀዋለሁ። አላውቀውም ብል አንደ አናንተ ሐሰተኛ በሆንሁ። ላሩ ግን አውቀዋለሁ ቃሉንም አጠብቃለሁ። አይሁድ ይህን ሁሉ ክርክርና መግት የጀመሩት እግዚአብሔርን ባለማወቃቸው ነው። መጻሕፍትን ያነባሉ ሆኖም ቃሉን አይጠብቁም። ከአብ ዘንድ የመጣው ልጁ አብን ያውቀዋል! ቃሉንም ይጠብቃል።

8+56 አባታችሁ አብርሃም ቀኔን ያይ ዘንድ ሐሴት አደረገ፤ አየም ደስም አለው። አብርሃም የአይሁድ አባት ነው። እርሱ የጌታን መመጣት በሩቅ አየ፤ ተሳለመውም (ዕብ 11:8-13)። በዚህም አብርሃም ደስ አለው። ቀኔን ሲል የእርሱን (የኢየሱስ ክርስቶስን) ወደ ምድር መመጣት ማለት ነው። ይህም በሩቅ ተገልጦለታል።

በዚህ አባባሉ አይሁድ ተቆጥተው፡- ገና አምሳ ዓመት ያልሆነህ አብርሃምን አይተሃልን? አሉት 8+57፡ የእርሱን ፍጹም አምላክነት ያለመረዳታቸውን በግልጽ ያሳያል።

8+58 አብርሃም ሳይወለድ እኔ አለሁ። ጌታ አየሱስ ከድንገል ማርያም ከተወለደ እኔ ገና አምሳ ዓመት አልሞላውም። ነገር ግን ፍጹም አምላክ የሆነው ኢየሱስ አብርሃም ሳይወለድም ከዘላለም እለ። እዚህ ሳይ ልብ አንበል። አብርሃም ሳይወለድ እኔ ነበርሁ አሳለም! እኔ አለሁ። ነው ያለው። ኢየሱስ ክርስቶስ መጀመሪያ ስለሌለው ከሆነ ጊዜ ጀምሮ ነበርኩ እይልም! ሁልጊዜ ስላለ አለሁ ይላል። በእርሱ ዘንድ የኃላፊ ጊዜ የሌለው ከዘላለም ያለና የሚኖር አምላክ መሆኑን ያስገነዝባል። እንዲሁም የእግዚአብሔር መጠሪያ የሆነው «እኔ ነኝ» (ዘጸ 3:14) ለኢየሱስ ክርስቶስም በቀጥታ መዋሉ እርሱ እግዚአብሔር መሆኑን ያሳያል።

8+59 ስለዚህ ሊወግሩት ድንጋይ አነሡ፤ ኢየሱስ ግን ተሰወራቸው ከመቅደስም ወጥቶ በመካከላቸው አልፎ ሄደ። በብሉይ ኪዳን ሕግ እግዚአብሔርን የለደበ በድንጋይ ይወገራልና (ዘሌ 24:16) ሕግን የለጣቸውን ሊወግሩት ድንጋይ አነሡ። እቤት አለማስተዋል!!! ኖሄደው በመካከላቸው አልፎ ነው። በመካከላቸው ሲያልፍ ግን ተሰወራቸው። እግዚአብሔር ደበቀው ወይም እንዳያዩት ሆነ ማለት ነው።

ምዕራፍ ዘጠኝ

በዚህ ምዕራፍ ከመወለዱ ጀምሮ ዕውር የነበረውን ሰው ኢየሱስ ሲፈውስ እንመለከታለን። በእርሱ መፈወስ መነሻነት ጌታ ስለ መንፈሳዊ ዕውርነትና እርሱ የዓለም ብርሃን እንደሆነ ሲያስተምር እናያለን።

ጌታ ኢየሱስ በአንድ አካባቢ ከሚታይ ነገር ወይም ሁኔታ ተነስቶ ታላቅ መንፈሳዊ እውነት ያስተምር ነበር። ለምሳሌ፡- በደዕቆብ ጉድጓድ አጠገብ የነበረውን ለምራዊት ሴት እርሱ የሕይወት ውኃ እንደሆነ ገለጠላት (4:10)። አምስት ሺህ ሕዝብ ከመገባ በኋላ እርሱ የሕይወት እንጀራ እንደ ሆነ ተናገረ (6:35)። አይሁድ ሙሴ ድንጋዩን መትቶ ውኃ ያወጣበትን በሚያስታውሱበት የዳስ በዓል ላይ በመገኘት ማንም የተጠማ ቢኖር ወደ እኔ ይምጣና ይጠጣ ብሎ አስተማረ (7:35)። እንዲሁም አይሁድ እግዚአብሔር በምድረ ቤዳ በእሳት ዓምድ የመራቸውን ያበራሳቸውን በሚያስታውሱበት በዓል ላይ ላይ ተገኝቶ፡- እኔ የዓለም ብርሃን ነኝ፤ እኔንም የማይከተሉኝ የሕይወት ብርሃን ይሆንለታል እንጂ በጨለማ አይመሳሰሉም አለ (8:12)።

በተመሳሳይ መንገድ በዚህ ምዕራፍ እንደምናየው ዕውር ለሆነው ሰው ብርሃን ሲሰጠው የዓለም ብርሃን ነኝ ብሎ ተናገረ (9:5)። ይህ የዓለም ብርሃን የሆነው ኢየሱስ ክርስቶስ ዕውር ለሆኑ የሥጋ ዓይኖች ብርሃን መስጠት ብቻ ሳይሆን መንፈሳዊ ዕውርነትን አስወግዶ በብርሃን እንድንመላለስ የሚያደርግ ጌታ ነው። በእርሱ የሚያምኑ ሁሉ መንፈሳዊ ብርሃን ያላቸው ናቸው።

9:1 ሲያልፍም ከመወለዱ ጀምሮ ዕውር የሆነውን ሰው አየ። በሌላ ቦታ እንደምናየው ኢየሱስ ክርስቶስ በዚያ እንደሚያልፍ ሰላወቀ የጠየቀውና የዳዊት ልጅ ማረኝ ብሎ የጮኸው ዕውሩ በርጤሜዎስ ነበር (ማር 10:46-52)። በዚህ ሁኔታ ደግሞ ዕውሩን ያየውና የጠየቀው ኢየሱስ ነው። ጌታ ሁሉንም ሰው፤ እርሱን ማየት የማይችሉትንም ያያቸዋል።

9:2 ደቀ መዛሙርቱ፡- መምህር ሆይ፥ ይህ ሰው ዕውር ሆኖ እንዲወለድ ኃጢአት የሠራው ማን ነው? እርሱ ወይስ ወላጆቹ? ብለው ጠየቁት። ደቀ መዛሙርቱ ይህን ጥያቄ ያነሡት በሽታ

ከኃጢአት ወይም ከእርግማን እንደሚመጣ የሚናገረውን የመጽሐፍ ክፍል (ዘጸ 15:26) በማስታወስ ሊሆን ይችላል። ነገር ግን በብሉይ ኪዳንም በሚገባ እንደምናስተውለው ሁሉም ሕመም ወይም በሽታ ከአመፀኛነት ወይም ከኃጢአተኝነት የሚመጣ እንዳይደለ የኢየሱስ ሕይወት ለዚህ ምሳሌ ይሆናል። ደቀ መዛሙርት ኃጢአት የሠራው ማን ነው? ብለው ሊጠይቁ ማወቅ የፈለጉት ዕውርነቱ በኃጢአት ምክንያት የመጣ ከሆነ ኃጢአት የሠራው ማን እንደሆነ ነው። እርሱ ከሆነ ከመወለዱ በፊት ሲሆን ነው፤ ያለዚያም ወላጆቹ።

9:3 የእግዚአብሔር ሥራ በእርሱ እንዲገለጥ ነው እንጂ እርሱ ወይም ወላጆቹ ኃጢአት አልሠሩም። ከጌታ አመላለስ እንደምናስተውለው እርሱ ወይም ወላጆቹ ኃጢአተኞች አይደሉም አላለም። ያለው ግን ይህ ዕውርነት በልጁ ላይ የመጣበት በእርሱ ወይም በእነርሱ ኃጢአት ምክንያት አይደለም ነው። ይህ ግን የሆነው የእግዚአብሔር ሥራ በእርሱ እንዲገለጥ ነው ማለትም ለዚህ ሰው በሚሆንለት ምክንያት እግዚአብሔር እንዲከበር ነው። ስለዚህ ጌታ የመለለው ዕውርነቱን ምን አመጣው? ሳይሆን ለምን ዓላማ ሆነ? የሚለውን ነው።

ለውዱው ዕውር ሆኖ የተወለደው በኃጢአት ምክንያት ለመሆኑ ፈረሰውያን እርግጠኞች ናቸው። እንታ ሁለንተናህ በኃጢአት ተወለድህ 9:12 ብለውታልና። ነገር ግን በዚህ ሰው መፈወስ ምክንያት እግዚአብሔር ክብሩን ገለጠ፤ ወንጌል ተሰበከ። ኢየሱስ ክርስቶስ የእውሩን ዓይን ካበራ በኋላ የዓለም ብርሃን መሆኑንም ተናገረ።

9:4 ቀን ሳለ የላከኝን ሥራ ሳይርግ ይገባኛል ማንም ሊሠራ የማይችልበት ሌሊት ትመጣለኝ። እዚህ ላይ ቀን የሚያመክተው ኢየሱስ በምድር እንዲሠራ የተላከበትን ጊዜ ነው። ኢየሱስ ክርስቶስ በምድር ላለ ብርሃን በምድር ነበረ፤ ቀን ነበረ። ሌሊት ትመጣለኝ እንዳለው ጌታ የሚሞትበት ጊዜ አየመጣች ነበረ፤ ይቺ ሌሊት ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ በሰውነቱ³⁹ በምድር በእካል የማይሆንባት ጊዜ ናት።

ይህ ሥራን በትጋትና በፍጥነት የመሥራትን አስፈላጊነት ያሳያል። ዛሬም በተመሳሳይ ሁኔታ የእግዚአብሔርን ሥራ ለመሥራት የተለጠን ቀን (የተመቻቸ) ሁኔታ ይኖራል። ወደፊት እንደዚህ ዓይነት ሁኔታ በምድራችን ወይም በአካባቢያችን ላይመጣ ይችላል። ስለዚህ ዛሬ ባለው ሁኔታ የተለጠንን ሥራ በሙሉ ኃይል መሥራትና መጨረስ ያስፈልጋል። የተከፈተው በር ሳይዘጋ ሥራን መሥራትና «ተፈጸመ» ማለት ከጌታ የምንማረው የእገልግሎት ትጋት ነው።

³⁹ In His humanity

9+5 የዓለም ብርሃን ነኝ። መሊሑ ሲመጣ የዕውሩን ዓይኖች እንደሚያበራ በብሱይ ኪዳን ተነግሮ ነበር (ኢሳ 29:11፤ 35:5፤ 42:7)። ኢየሱስ የዕውሩን ዓይኖች ሲያበራ አርሱ የሚጠበቀው መሊሕ እንደሆነ ያመለክታል። ዕውሩን ነበራ በኋላ የዓለም ብርሃን መሆኑን ሲገልጽ በፊታቸው ከተደረገው ምልክት ጋር የሚዛመድ ትምህርት ይሆናል- በጨለማ ላለው ብርሃንን የሚለጥ መሆኑን ያስገነዝባል።

9+6-7 ይህን ብሉ ወደ መሬት እንትፍ አለ በምራቁም ጭቃ አድርጎ በጭቃው የዕውሩን ዓይኖች ቀባና። ሂድና በሰሊሆም መጠመቂያ ታጠብ አለው። ኢየሱስ የዕውሩን ዓይኖች ያበራው በቀጥታ ምራቁን በመቀባት አይደለም። ምራቁን የተጠቀመው ጭቃ ለማድረግ (ለማበጀት) ነው። በጭቃው የዕውሩን ዓይኖች ቀባ ከዚያም ሂድና በሰሊሆም መጠመቂያ ታጠብ አለው። ከዚህ ሁኔታ ሁለት ነገሮችን መገንዘብ እንችላለን።

- የመጀመሪያው፡- ዕውሩን ሂድና በሰሊሆም መጠመቂያ ታጠብ ሲለው ጭቃውን በዓይኑ እንዳደረገ ወደ ሰሊሆም ለመሄድ እምነትን ይጠይቃል።
- ሁለተኛው፡- ጌታ ጭቃውን ያበጀው በለንበት ቀን ነበር። ይህም ለፈሪሳውያን «ሥራ» መሆኑ ነው። ለሰሊህ ለፈሪሳውያን ስለ ለንበት ምንነት ለማስተማር ነው።

9+7 ሂድና በሰሊሆም መጠመቂያ ታጠብ አለው፤ ትርጓሜውም የተላከ ነው። ይህ ሰው ጭቃው በዓይኖቹ እንደተደረገበት ጌታ በዘዘው መሠረት ሂዶ ታጠብ እያየ መጣ 9+7። አያየ ከመጣ በኋላ ስለዚህ ሰው ማንነት ብዙ ንግግርና የተለያዩ ሀሳብ ይቀርባል። እንዳንዶቹ አርሱ ዕውር የነበረው ነው ሲሉ ሌሎችም አይደለም አሉ። አርሱ፡- እኔ ነኝ አለ 9+10። ለዎችም ዓይኖችህ እንዴት ተከፈቱ? 9+10 ብለው ሲጠይቁት ኢየሱስ ያደረገውን ይገልጽላቸዋል።

ሰሊሆም የግሪክ ቃል ሲሆን ሸሎም⁴⁰ ከሚል የዕብራይስጥ ቃል የመጣ ነው። ትርጓሜውም የተላከ ማለት ነው። ሰሊሆም (የተላከ) የሚለው ቃል መጠመቂያው የተሠራበትን ሁኔታ⁴² የሚያሳይ ሲሆን

⁴⁰ siloam

⁴¹ Shiloah

⁴² The pool of Siloam had been built by King Hezekiah. His workers had built an underground tunnel from the Spring of Gihon in the Kidron valley outside of Jerusalem. This tunnel channeled the water into the pool of Siloam inside the city walls.... (2Kin 20:20; 2Chr

ጌታም ወደ ሰሊሆም አንዲሄድ ሲያዘው አርሱ ከአብ ዘንድ የተላከ መሆኑንም ለማመልከት ሲሆን ይችላል።

9+12 ያ ሰው ወዴት ነው? ሲሉትም አላውቅም አለ። የተፈወለው ሰው ማን እንዳዳነው አላውቅም ያሰው ምናልባት ዓይኑ ከበራሰት በኋላ ኢየሱስን ገና አላየውም ይሆናል። ከመጠመቂያው ሲመለስም ኢየሱስን አግኝቶት እንደሆነ አልተገለጸም። ለሰሊህ የት እንደ ሄደ አያውቅም። ከዚህ በኋላ ፈሪሳውያን የተለመደ ምርመራና ጥያቄአቸውን ይቀጥላሉ።

9+14 ኢየሱስም ጭቃ አድርጎ ዓይኖቹን የከፈተበት ቀን ለንበት ነበረ። ከፈሪሳውያን መካከል ይህን ዕውር ሆኖ የተወለደውን ሰው አሁን «እንኳን ደለ ያለህ» ያሰው አልነበረም። አንዲያውም ምርመራቸውን ቀጠሉ። ፈጥነውም እንዳንዶቹ፡- ይህ ሰው ለንበትን አያከብርምና ከእግዚአብሔር አይደለም አሉ 9+16። በፈሪሳውያን መካከል መለያየት ሆነ። ይህን ሰው በአነዚህ ዓመታት ሁሉ ማንም ስለ አርሱ ግድ ያለውና ያነጋገረው ሰው ላይኖር ይችላል። ነገር ግን አንድ ቀን ኢየሱስ ባየው ቀን ከተረሳበት ተነሣ። ታላቅ የመነጋገሪያ ርዕስ ሆነ።

ጌታ በሰንበት ቀን ጭቃ ያበጀው ስለ ሰንበት ምንነት ሲያስተምራቸው ፈልጎ ይሆናል። ሰውን መሉ ጤናማ ማድረግ የታሰረ በሬ ወይም አህያን እንደ መፍታትና ውኃ እንደማጣት እንደሆነ ተናግሮ ነበርና (ሉቃ 13:15)።

9+16 ኃጢአተኛ ሰው እንደ እነዚህ ያሉ ምልክቶች ሊያደረግ እንዴት ይችላል? የዕውርን ዓይን መከፈት በሰው ጥበብ የሚደረግ አይደለም። ይህን ያደረገው «የእግዚአብሔር ሰው» መሆን አለበት ማለታቸው ነው። እነዚህኞቹ ያሉት አውነት ነው።

9+17 ዕውሩን፤ አንተ ዓይኖችህን ስለ ከፈተው ስለ አርሱ ምን ትላለህ? በማለት ምንነቱን ያውቅ እንደሆነ ሲጠይቁት የሰውየው መልስ አጭር ነው - ነገደ ነው አለ 9+17። ቀደም ሲል ኢየሱስ የሚባለው ሰው 9+11 ብሉ ነበር አሁን ደግሞ ያ ኢየሱስ የሚባለው ሰው ነበደ እንደሆነ ይመሰክራል። ይህንም ሁሉ ከተነጋገሩ በኋላ፤ አይሁድ የዚያን ያየውን ወላጆች እስኪጠሩ ድረስ ዕውር እንደ ነበረ እንዳየም ስለ አርሱ አላመኑም፤ 9+18። ወላጆቹን አስጠርተው

32:30). These waters may symbolize the work that Jesus, the sent one, had come to do. They provided the deliverance and healing sent by God. LEBC *Ibid.* p.195.

ባንጋገሩ ጊዜ የወላጆቹ መልስ ይህ ዓይነት የበራለት ሰው ልጃቸው እንደሆነና ዕውርም እንደ ነበረ ገለጽላቸው። አንዴት ሊያይ እንደቻለ በጠየቁባቸው ጊዜ የወላጆቹ መልስ ጠይቁት እርሱ ሙሉ ሰው ነው እርሱ ስለ ራሱ ይናገራል አሉ 9+21። ምክንያቱም ወላጆቹ አይሁድን ስለ ፈሩ ይህን አሉ 9+22።

9+22 እርሱ ክርስቶስ ነው ብሎ የሚመሰክር ቢኖር ከምክራብ አንዲያውጡት አይሁድ ከዚህ በፊት ተሰማምተው ነበርና። የልጁ ወላጆች ጠይቁት የሚለውን መልስ የሰጡት ለልጃቸው ብርሃን የለጠው ሰው ማን እንደሆነ ስላላውቁ ሳይሆን አይሁድ ከምክራብ እንዳያስወጡባቸው ስለ ፈሩ ነው። ከማኅበሩ፣ ከዕድሩ መገለልን⁴³ በመፍራት የልጃቸውን ዓይን ያበራውን ማንነት ከመግለጽ ደበቁ። እነርሱ የኢየሱስ ክርስቶስን ማንነት ለመናገር ባይወዱም ሥራው ግን ይናገራል፤ ያውጃል። ማንም ሊደብቀው የማይችለው ሥራ ተሠርቷል።

እኛም ባለንበት ዘመንና አካባቢ ሁሉ እንዲህ ዓይነት ተመሳሳይ ድርጊቶች በክርስቲያን እማኞች ላይ ይፈጽማል። እውነትን ስለ ተናገሩ ኢየሱስ ክርስቶስን የእግዚአብሔር ልጅ ነው ስላሉ ክፍረት እንዲገለሉ፤ ቀባሪ እንዳያገኙ ሌላም ሌላም ነገር እንዲደረጉ የሚያደርጉ አካባቢዎች አሁንም ይኖራሉ። ይህ እዲስ ነገር አይደለም። የመሰደድ እንዲ መልክ ነው።

9+24 እግዚአብሔርን አክብሮ ይህ ሰው ኃጢአተኛ መሆኑን እኛ እናውቃለን አሉት። ያን ሰው እንደገና ጠርተው ያነጋግሩታል። እግዚአብሔርን አክብሮ ማለታቸው እውነቱን ተናገር እንደ ማለት ነው (ኢያ 7+19፤ ኤር 13+16)። ጌታ ኢየሱስ ቀደም ብሎ ከእናንተ ስለ ኃጢአት የሚወቅሰኝ ማን ነው? 8+46 በማለት ጠይቋቸው ማንም አልመለሰለትም ነበር። እሁን ግን ኃጢአተኛ ነው ይሉታል። ሆኖም ዕውር የነበረው ሰው ሲመልስላቸው፡- ኃጢአተኛ መሆኑን አላውቅም ዕውር እንደ ነበርሁ አሁንም እንዳይ ይህን እንድ ነገር አውቃለሁ እስ

⁴³ Jewish regulations stipulated two kinds of excommunication: one that would last for thirty days until the offender could be reconciled and one that was a permanent <ban> accompanied by a curse. Because the synagogue controlled every aspect of life (civil, recreational, legal, and religious), an individual cut off the synagogue would suffer severe isolation. ... In Jesus' day, there was also a kind of informal prohibition against any Jew who would confess Jesus to be the Christ. *Ibid.* p.198.

9+25። የዚህ ሰው አመላሰስ እግዚአብሔር መንፈሳዊ ዓይኖቻቸውን የከፈተላቸው ሰዎች የሚናገሩት ዓይነት መልስ ነው።

ሰዎች ስለ እግዚአብሔር ማንነት ሙሉ ግንዛቤ ሳይኖራቸው ይችላል፤ ደግሞም እይኖራቸውም። ሆኖም ያላቸው መረዳት በእነርሱ ሕይወት የተሠራውን ለመናገር ይበቃቸዋል። እነርሱ ኃጢአተኞች (ስላም የሌላቸው) እንደ ነበሩ፤ ኢየሱስ ክርስቶስን ከተቀበሉ በኋላ ግን በእግዚአብሔር ሰላም እንደተሞሉ፤ ዓላማ ያላቸው ሰዎች እንደ ሆኑ ይናገራሉ። በዝርዝር እንኳ ባይሆን ይህን አንድ ነገር እንደሚያውቁ ይናገራሉ። ይህም የእርሱን በጉነት መናገር ነው (1ጴጥ 2+9-10)።

ይህን ሰው ፈረሳውያን ደጋግመው በጠየቁት ጊዜ፡- ስለ ምን ዳግመኛ ልትሰሙ ትወዳላችሁ? እናንተ ደግሞ ደቀ መዛሙርቱ ልትሆኑ ትወዳላችሁ? እላቸው 9+27። ዕውር በነበረው ሰው ግንዛቤ ደጋግመው መመርመራቸው ምናልባት እርሱን ለመከተል ፈልገው ይሆናል የሚል ይመስላል። እነርሱ ግን ደጋግመው የሚጠይቁት ይህን ሰው ምስክር ለማድረግ ስለፈለጉ ነው። ራሱ ተፈወሰ የተባለው ሰው እንዲህ ብሏል ብለው በኢየሱስ ላይ ጥፋት ወይም በደል ለማግኘት ነበር። ሆኖም የዚህ የተፈወሰው ሰው አመላሰስ እረፍት አልሰጣቸውም።

9+28 እኛ ግን የሙሴ ደቀ መዛሙርት ነን፡- ብለው ይመልሳሉ። እነዚህ ሰዎች ደጋግመው የሙሴ ደቀ መዛሙርት ነን ይላሉ (6:31-33)። ያላስተዋሉት ነገር ሙሴ ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ መናገሩን ነው። በእርግጥ የሙሴን መጻሕፍት የሚያነቡትና እርሱን የሚከተሉት ቢሆኑ ኖሮ ኢየሱስን ይቀበሉት ነበር። ሙሴ ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ መስክሮአልና (5:45-47)።

አይሁድ ይህን ሰው ደጋግመው በጠየቁት መጠን ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ ያሰው መረዳት እያደገ ነው የመጣው። በ9:11 ላይ ኢየሱስ የሚባለው ሰው አለ። በ9:17 ላይ ነቢይ ነው አለ። በ9:32-33 ላይ ደግሞ ይህ ሰው ከእግዚአብሔር ነው አለ። ማስረጃውም ዕውር ሆኖ የተወለደውን ዓይኖች ማንም እንደ ከፈተ ዓለም ከተፈጠረ ደምሮ አልተሰማም 9:32 የሚል ነው። በመጨረሻም በ9:35-36 ላይ ኢየሱስ ክርስቶስ እርሱ የእግዚአብሔር ልጅ እንደሆነ እንደሚያምን ገለጸ። ለኢየሱስም ሰገደለት። ስለዚህ ይህ ሰው ኢየሱስን አስቀድሞ እንድ ፈዋሽ ሰው አድርጎ ከተረዳው እርሱ ስግደት የሚገባው የእግዚአብሔር ልጅ እንደሆነ እስከ መግለጽ ድረስ ተናገረ። ይህን ለመግለጽ ወላጆቹ አልደፈሩም። ከአይሁድ ምክራብ መገለልን ፈርተው ነበርና።

ኢየሱስ ክርስቶስ ወደ አንድ ሰው ሕይወት መምጣት ከጀመረበት ጊዜ ጀምሮ በዚያ ሰው ሕይወት ውስጥ ታላቅ ሰው ሆኖ ይሆናል። መታሰብ ይሆናል። ዋጋም ያስከፍላል። የኢየሱስ ክርስቶስን ጌትነት የማይቀበሉ ደግሞ ይህን ሰው ደጋግመው መጠየቅና ማሳደድ እንደ ጀመሩ ጌታን በተቀበለ ሰው ሕይወትም ተመሳሳይ ሁኔታዎች ሲመጡ ይችላሉ።

9+39 የማያዩ እንዲያዩ የሚያዩም እንዲታወሩ እኔ ወደዚህ ዓለም ለፍርድ መጣሁ አለ። የሚያዩ የሚመስላቸው እውነትን ለማየት የማይወዱ የታወሩ ናቸው፤ ተፈርዶባቸዋልና። ይህ ሰው ግን ዓይኑ የተከፈተለት በእውነተኛው ብርሃን በኢየሱስ አመነ፤ ስለዚህ የማያይ የነበረው አየ።

9+35 አንተ በእግዚአብሔር ልጅ ታምናለህን? አለው። ዕውር የነበረውን ሰው ይህን ጥያቄ የሚጠይቀው ኢየሱስ ራሱ ነው። ብርሃን የሰጠው ኢየሱስ ክርስቶስ እንደሆነ ይህ ሰው እውቆአል። ይህ እውቀት ግን አይበቃም። እርሱ የእግዚአብሔር ልጅ እንደሆነ ተረድቶ ሲሰግድለትም ያስፈልጋል። ስለዚህ ጌታ ወደ ትክክለኛው መረዳት እንዲቀርብ ማንነቱን ይገልጽለታል። በተረዳም ጊዜ ጌታ ሆይ፡ አምናለሁ አለ ለገደለትም **9+38**።

ቆርነሌዎስ ሰጴጥሮስ ሲሰግድለት ሲፈልግ ጴጥሮስ እንደከለከለው እናውቃለን (ሐዋ 10:25)። እንዲሁም ዮሐንስ ሰመልክሎ ሲሰግድለት ሲፈልግ መልክሱ እንደከለከለው እናነባለን (ራዕ 19:10፤ 22:8-9)። ኢየሱስ ክርስቶስ ግን አምልኮን፤ ስግደትን የሚቀበል አምላክ ስለሆነ ይህ ሰው ስግደለት። ዲያብሎስ ኢየሱስን የፈተነው ወድቀህ በትስግድልን በማለት ነበር። የጌታ ኢየሱስ መልስም ለጌታ ሰእምላክህ ስገድ እርሱንም ብቻ አምልክ ተብሎ ተጽፏል (ማቴ 4:10) የሚል ነበር። ስለዚህ ስግደት ለጌታ ሰእምላክ ብቻ የሚደረግ ነው። ይህ ዕውር የነበረው ሰው ለኢየሱስ ክርስቶስ የሰገደለት እርሱ የእግዚአብሔር ልጅ መሰከት ስለሆነ ነው።

9+39 የማያዩ እንዲያዩ የሚያዩም እንዲታወሩ እኔ ወደዚህ ዓለም ለፍርድ መጣሁ። በ3:17 ላይ ጌታ የመጣው ለማዳን እንዲ ለፍርድ እንዲይደለ ተናግሯል። በዚህ ቦታ ደግሞ ለፍርድ መጣሁ ይላል። ይህ ታዲያ ይቃረናልን? አይቃረንም። ምክንያቱም በዚህ ምዕራፍ ውስጥ ጌታ ራሱን አየገለጸ ያለው የዓለም ብርሃን እንደሆነ ነው። ብርሃን ደግሞ ጨለማን ይሰያል። እርሱ ብርሃን በመሆኑ ጨለማው ይሰያል፤ ይታወቃልና፤ ይህ መለየት በራሱ መፍረድ ነው። የእርሱ መምጣት የታወሩትን (ማለትም በኃጢአት ጨለማ ያሉትን) ያሳያል። ስለሆነም

ነገግሩ የገባቸው ፈሪሳውያንም ይህን ስምተው፡- **ለኛ ደግሞ ዕውሮች ነንን? አሉት 9+40**።

9+41 ዕውሮችስ በትሆኑ ኃጢአት ባልሆኑባቸውም ነበር፤ ለሁን ግን፡- እናያለን ትላላቸሁ፤ ኃጢአታቸሁ ይናፈል። መንፈሳዊ ዕውርነት በኃጢአት መኖር ነው። በኃጢአት መኖር ማለት ደግሞ ኢየሱስ ክርስቶስ የእግዚአብሔር ልጅ እንደሆነ አሰማመንና አሰመቀበል ነው። ዕውር መሆኑን ያወቀ መድኃኒት ፍላጋ ይመጣል። ይህ ዕውር የነበረውን ሰው ጌታ ጭቃ ቀብቶ እንዲታጠብ ሲያዘው ሄዶ እንደታጠበና ብርሃንም እንዳገኘ ማለት ነው። ነገር ግን እያለሁ ብሎ የሚያስብ ብርሃንን አይፈልግም። በዚህ ደግሞ ዕውር መሆኑ ይታወቃል። በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል ሳይሆን ከራሴ በሆነ ብርሃን እያለሁ የሚል ያ ሰው ዕውር ነው። ምክንያቱም **የዓለም ብርሃን 8+12** ኢየሱስ ክርስቶስ ብቻ ነው።

ምዕራፍ አሥር

እግዚአብሔር የሕዝቡ አረኛ እንደሆነ መጽሐፍ ቅዱስ ይናገራል (ዘፍ 48:15! 49:24! መዝ 23:1! 80:1! ኢሳ 40:11! 53:6! ኢር 31:10! 1ኤፕ 2:25)። በግና አረኝነት በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ብዙ ጊዜ በምሳሌነት ተገልጦው የምናያቸው አስረጂ ምሳሌዎች ናቸው (ለምሳሌ 2ሳሙ 5:2! 1ነገ 22:17! ዘካ 10:2)። እረኝነት በእስራኤል በጣም የታወቀና ብዙ ሕዝብ የሚሠራው ሥራ ነው። የእስራኤል አባቶችም በግ ጠባቂዎች ነበሩ (ዘፍ 46:32! 47:3)።

በምዕራፍ 10:1-21 ኢየሱስ መልካም እረኛ እንደሆነ ይናገራል። አይሁድ በቀላሉ የሚገነዘቡትን ምሳሌ በመጠቀም ኢየሱስ አርሱ እውነተኛ እረኛ መሆኑን ያስረዳቸዋል። በዚህ ስለ በግና እረኛ በቀረበው (10:1-21) ትምህርት ምሳሌዎቹ የሚወክሉትን (የሚያሳዩትን) እንደሚከተለው ማዛመድ ይቻላል። መልካም እረኛው ክርስቶስ ነው። በጎች ከአይሁድ የሆኑ አማኞች ናቸው። በረቱም የአይሁድ እምነት ሊሆን ይችላል። በሩ የሕይወት በር የሆነው ኢየሱስ ነው። ሌሎች በጎች ከአሕዛብ የሆኑ አማኞች፤ በር ጠባቂው እግዚአብሔር ሊሆን ይችላል። በቀሪው የምዕራፉ ክፍል ደግሞ የአይሁድ አሰቆች ኢየሱስ ክርስቶስን በቤተ መቅደስ ሊይዙትና ሊገድሉት እንዳስቡ እንመሰክራለን።

10:1 ወደ በጎች በረት በበሩ የማይገባ በሌላ መንገድ ግን የሚወጣ እርሱ ሌላ ወንበዴም ነው። በምሽት በጎችን ከሌቦችና ከአውራጃዎችም ስመጠበቅ በረት ውስጥ ይከማቻሉ። በረቶች ብዙ ጊዜ ከእንጨት ወይም ከድንጋይ የተሠሩ ዙሪያ ገብ የሆኑ አጥሮች ሊሆኑ እንደየአካባቢው ሁኔታ አንዳንድ ጊዜ ዋሻዎችም ይሆናሉ። የበረቱ በር አንድ መሆኑ፤ አንድ ብቻ መሆኑ ስለረኛው በጎችን ስመጠበቅ የተሻለ ነው። አንዳንድ ጊዜ ብዙ እረኞችም ሲሆኑ በጎቻቸውን በየተራ ስመጠበቅ አንዲችሉና እረፍት እንዲያገኙ በአንድ በረት ውስጥ ያከማቻቸው ነበር።

10:2 በበሩ የሚገባ ግን የበጎች እረኛ ነው። በዚህ ክፍል በር አና የበጎች እረኛ ሁሉም በምሳሌነት የሚያገለግሉት ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ

ነው። ኢየሱስ ክርስቶስ የበጎች በረት በር ነው። እረኛውም እርሱ ነው። በዚህ በር የማይገባ ሁሉ ሌላ ወይም ወንበዴ ነው። በዚያን ዘመን የነበሩ ፈሪሳውያንና ጳጮች በኢየሱስ ክርስቶስ ሳያምኑ በሌላ መንገድ በጎችን ለማውጣት የሚፈልጉ ነበሩ። በበሩ በኢየሱስ በኩል አልመጡምና ወንበዴዎች ናቸው። በጎችን ለመምራት የሚፈልጉት ወደ እግዚአብሔር ጥበቃ ሳይሆን ወደ ራሳቸው ምኞትና ዓላማ ነበር። ኢየሱስ ክርስቶስ እርሱ ወደ ሕይወት የምንገባበት በር ነው። ለሁልጊዜውም የሚጠበቀን እረኛችን ነው።

10:3 ለእርሱ በረኛው ይከፍትለታል፤ በጎቹም ድምፁን ይሰማሉ። የራሱንም በጎች በየሰማቸው ጠርቶ ይወስዳቸዋል። እውነተኛው እረኛ እንደ መጣ በታወቀ ጊዜ በር የሚጠበቀው ለእረኛው በሩን ይከፍትለታል። በበረቱ ውስጥ ካሉት በጎች የእርሱ የሆኑትን እርሱ ይጠራቸዋል፤ በጎቹም እረኛቸውን በድምፁ ያውቁታል። በበረኛውና በእረኛው መካከል መተዋወቅ አለ። በረኛው እረኛውን ያውቀዋል፤ በበረኛውና በበጎች መካከልም መተዋወቅ አለ፤ በጎች የእረኛቸውን ድምፅ ያውቃሉ። በጎቹን ጠርቶ የሚወስዳቸው ለማስማራት ነው። ይህም ወደ እግዚአብሔር መንግሥት ማስገባትን ያመለክታል። ጌታ በመጣ ጊዜ ከአይሁድ መካከል የእርሱን ድምፅ ለምተው የተከተሉት ነበሩ። እነዚህ በበረት ውስጥ ከነበሩት በጎች መካከል የእረኛቸውን ድምፅ ለይተው የሚከተሉት ናቸው።

10:4 የራሱንም ሁሉ ካወጣቸው በጊላ በፊታቸው ይሄዳል። በጎቹም ድምፁን ያውቃሉና ይከተሉታል። በምሳሌው እንደምንረዳው በበረቱ ውስጥ ያሉ ሁሉ የእረኛውን ድምፅ ስምተው አይከተሉትም። ድምፁን የሚያውቁት የእርሱ የሆኑት ብቻ ይከተሉታል። ጳውሎስ «ከእስራኤል የሚወለድ ሁሉ እስራኤል አይደለምና! የአብርሃምም ዘር ስለሆኑ ሁላቸው ልጆች አይደሉም» (ሮሜ 9:6-8) እንዲሁም «የተስፋ ቃል ልጆች ሆነው ይቆጠራሉ እንጂ እነዚህ የሥጋ ልጆች የሆኑ የእግዚአብሔር ልጆች አይደሉም» (9:9) እንዳለው ማለት ነው።

10:5 ከሌላው ግን ይሸሻሉ እንጂ አይከተሉትም፤ የሌሎችን ድምፅ አያውቁምና። በጎቻቸውን በአንድ በረት ውስጥ ያስቀመጡ እረኞች እየመጡ በጎቻቸውን ሲጠሩ ድምፃቸውን የሰሙ የአነርሱ በጎች ወደ እረኛቸው ይሄዳሉ። የክርስቶስ የሆኑ በጎች የጌታን ድምፅ ያወቁ ከሌላው ይሸሻሉ። እረኛው አንድ ብቻ ነው ሌሎች ሌቦች የሆኑ ብዙ ናቸው።

10+7 እውነት እውነት አላችኋለሁ፤ እኔ የበጎች በር ነኝ። የዘላለም ሕይወት የሚኝበት የደኅንነት መንገድ እየሱስ ክርስቶስ ብቻ ነው። በገሀዱ ዓለም የበጎች እረኛ በጎችን በአንድ ቦታ ከስበስበ በኋላ በአቅራቢያቸው ሆኖ ከነጣቂ፣ ከወንበዴ፣ ከሌባ፣ ይጠብቃቸዋል። እንዲሁም በመንፈሳዊው ዓለም በእየሱስ ክርስቶስ ያመነ ሰው ለዘላለም በእርሱ ጥበቃ ሥር ይሆናል።

10+8 ከእኔ በፊት የመጡ ሁሉ ሌቦችና ወንበዴዎች ናቸው። እነዚህ ክርስቶስ እንደሆኑ እየተናገሩ የመጡ ወይም በራሳቸው ስም የመጡ (5+42) ያለዚያም በዚያን ጊዜ መሪዎች ነን ብለው የሚያስቡትን ያመለክታል። እነዚህ ስለ መንጋው ጤንነት የማያስቡ በራሳቸው ሕግ የተያዙና ስለ ራሳቸው ኑሮ የሚጨነቁ ነበሩ (ማቴ 23+13፤ 24+5)። እነዚህ ሰዎች የራሳቸውን በር አበጅተዋል፤ እረኞቹም ራሳቸው ሆነዋል። ጌታ ስለእንደነዚህ ዓይነቶች የሚናገረው ወደ ሕይወት የማያደርሱ ሌቦችና ወንበዴዎች ናቸው ብሎ ነው።

10+8 ጥፋ ግን በጎቹ አልሰሙላቸውም። እነዚህ ሁሉ በእረኛው ስም የሚመጡ (ሀሰተኛ ክርስቶሶች) ድምፅ አላቸው። አስመስለው የሚናገሩ ናቸው። ነገር ግን እውነተኛ በጎች የእረኛቸውን ድምፅ ስለሚያውቁ አልተከተሏቸውም።

10+9 በሩ እኔ ነኝ፤ በእኔ የሚገባ ቢኖር ይድናል፤ ይጠልም ይወጣልም መለማሪያም ያገኛል። በእየሱስ ክርስቶስ በኩል ደኅንነት አለ። በእየሱስ ክርስቶስ በኩል ነፃነት አለ፤ ተዘልሎ መቀመጥ አለ፤ መለማርያም አለ። በገሀዱ ዓለም እረኛው ለበጎች የሚያስፈልጋቸውን እንደሚያዘጋጅላቸው ሁሉ መልካሙ እረኛ እየሱስም በእርሱ ለሚያምኑ ሁሉ መኖሪያ (መለማሪያ) ያዘጋጅላቸዋል።

10+10 ሌባው ሊሰርቅና ሊያርድ ሊያጠፋም እንጂ ስለ ሌላ አይመጣም። ይህ ሌባ ዲያብሎስ ነው። ሌቦችና ወንበዴዎች የተባሉ የእርሱ ባሕርይ ያላቸው የእርሱ ተከታዮች የሆኑ እርሱም አባታቸው የሆነ ሰዎች ናቸው። የዚህ ሌባ ባሕርይ መስረቅ፤ መግደል፤ ማጥፋት ነው። የሚችለውን ያህል በመውሰድ ይሰርቃል፤ ሰራሱ ሲወስድ ያልቻለውን ይገድላል። በእነዚህ በሁለቱ ያልተከናወነውን ያጠፋዋል። ይህ ባሕርይ «እረኞች ነን» የሚሉ ስለ ራሳቸው ብቻ የሚያስቡ፤ ለበጎች የማይጠነቀቁ ሰዎች መግለጫ ነው። በብሉይ ኪዳን እንዲህ የሚያደርጉ የሕዝብ መሪዎች፤ እረኞች፤ ሀሰተኛ ነዚያት (ኤር 10+21-22፤ 12+10፤ ዘካ 11+4-17) ነበሩ። አሁንም ይኖራሉ።

10+10 እኔ ሕይወት እንዲሆንላቸው እንዲበዛላቸውም መጣሁ። የእየሱስ መምጣት ከሌባው ባሕርይ ፈጽሞ በተቃረኑ መንገድ ሕይወትን ለመስጠት ነው። ሌባው ሰማጥፋት፤ ለመግደል መጣ፤ እየሱስ ሕይወትን ለመስጠት መጣ። የሚሰጠውም ሕይወት የበዛና የተትረፈረፈ ነው። ሰው የበጎች እረኛ በሆነው በእየሱስ ክርስቶስ ሲያምን (ሲታመን) የተትረፈረፈ ሕይወት ያን ጊዜ ይጀምራል። የተትረፈረፈ ሕይወት ስለያንዳንዱ አማኝ እየሱስ የሚሰጠውና ለዘላለም የሆነ ሕይወት ነው። ስለ መልካሙ እረኛ በመዝሙር 23 እናነባለን። የተረፈው ጽዋ (23+5) የሚትረፈረፍ የሕይወትን ሙሉነትን ያሳያል። ይህ መትረፍረፍ ሰው አስቦ ሊደርስበት የማይችል የሙላት መጠን ነው።

10+11 መልካም እረኛ እኔ ነኝ። መልካም እረኛ ነፍሱን ስለ በጎቹ ያኖራል። መልካም እረኛ ከሌላው አረኛ (ምንደኛ) ወይም ከሌቦችና ወንበዴዎች ለበጎች ባለው ፍቅር የተለየ ነው። መልካም እረኛ ለበጎቹ ካለው ፍቅር የተነሣ ራሱን ስለ በጎች የሚያኖር ነው። መልካም እረኛ የሚወጣው በበሩ ነው። መልካም አረኛ ሲመጣ በረኛው ያውቀዋል፤ ይከፍትላታል። መልካም እረኛ በበጎቹም የታወቀ ነው፤ ይከተሉታልም።

10+12 እረኛ ያልሆነው በጎቹም የእርሱ ያልሆኑ ሞያተኛ ግን ተኩላ ሲመጣ ባዩ ጊዜ በጎቹን ትቶ ይሸሻል፤ ተኩላም ይነጥቃቸዋል በጎቹም ይበትናቸዋል። የመልካም እረኛ መመዘኛ ወይም ባሕርይ ለበጎቹ መጠንቀቅ ነው - ነፍሱን ስለ በጎቹ ያኖራል 10:11 እንዲሁም 10:15፤ 17፤ 18። ይህም አረኛው ለበጎቹ ያለውን ፍቅር ያሳያል። በጎቹን የማይወድ ሞያተኛ ስለሚያገኘው ጥቅም (ገንዘብ) ብሎ በእረኝነት ሥራ ላይ የተሰማራ ሰው ነው። እንዲህ ኮይነቱ ጠባቂ በሥራው ላይ የሚቆየው ጥቅሙ እስከተሟላለት ድረስ ብቻ ነው - ለበጎች ፍቅር የለውምና።

ተኩላ ለበጎች የማይራራ በጭካኔ የሚሄድ የህስት አስተማሪ ምሳሌ ነው። ሞያተኛው በጎችን በመጠበቅ ተግባር ላይ የተሠማራበት ዋና ዓላማ ስለሚያገኘው ክፍያ ወይም ደመወዝ ስለሆነ ስለ በጎቹ ግድ የለውም። ስለዚህ ነጣቂ በመጣ ጊዜ ራሱ አስቀድሞ ይሸሻል። ሞያተኛ ስለሆነ ለበጎቹም ስለማይገደው ሞያተኛው ይሸሻል 10:13።

ይህ ምሳሌ በቤተ ክርስቲያን በመሪነት ላይ ላሉ ሰዎች ትምህርቱ ቀጥተኛ ነው። በቤተ ክርስቲያን ውስጥ በማገልገል ላይ ያሉ በተለይም የሙሉ ጊዜ አገልጋዮች በአገልግሎት የተሰማሩት ቦታው የሚያስገኝላቸውን ደመወዝ ወይም ቀሰብ በመፈለግ ከሆነ ሞያተኛ

መሆናቸው ናቸው። ምክንያቱም የመጠበቅ ሥራቸው የሚወሰነው ከቀሰቡ መኖርና በቀሰቡ መጠን ላይ ስለሚሆን ነው። በጉቱን በመውደድ⁴⁴ የሚያገለግሉ ግን ግንኙነታቸው ከበጉቱ ጋር ስለሆነ የአገልግሎታቸው መጠን በሚያገኙት ቀስብ ላይ አይመሠረትም። የእነርሱ ትልቁ ደመወዝ የበጉች መጠበቅና መስማራት ስለሆነ ተግተው ይጠብቃሉ። በዚህም የበጉች እረኛ ደስ ይለዋል።

10:14-15 መልካም እረኛ እኔ ነኝ፤ እብም እንደሚያውቀኝ እኔም እብን እንደማውቀው የራሴን በጎች አውቃለሁ የራሴም በጎች ያውቁኛል፤ ነፍሴንም ስለ በጎች እናራለሁ። በመልካም እረኛና በሞያተኛ መካከል ሁለት ትልቅ ልዩነቶች አሉ። አንደኛው የማወቅ (የመተዋወቅ) ሁለተኛው ደግሞ ግድ የመስኘት ናቸው። በመልካሙ እረኛ በኢየሱስ ክርስቶስና የእርሱ በሆኑት አማኞች መካከል ያለውን መተዋወቅ በእብና በወልድ ባለው መተዋወቅ መስሉታል። እረኛው በጉቱን በስም ጠርቶ እንደሚያውቃቸው ኢየሱስም በራሱ የሚያምኑትን ያውቃቸዋል፤ እነርሱም እርሱን ያውቁታል። መልካሙ እረኛ ስለ ፍቅር ያደርጋል፤ ሞያተኛው ስለሚሰጠው ቀሰብ ያደርጋል። ሐዋርያው ጳውሎስ «የክርስቶስ ፍቅር ግድ ይለኛል» (2ቆሮ 5:14) ሲል ይህ የሞያተኛ አባባል አሳመሆኑ ግልጽ ነው። ሞያተኛው ደግሞ «ስለማገኘው ጥቅም (ገንዘብ) ግድ ይለኛል» የሚል ነው።

10:16 ከዚህም በረት ያልሆኑ ሌሎች በጎች አሉኝ፤ እነርሱንም ደግሞ ላመጣ ይገባኛል፤ ድምጺን ይሰማሉ፤ አንድም መንጋ ይሆናሉ እረኛ ውም እንድ። አይሁድ ያሉበት አንድ በረት ነው። ከዚህኛው ያልሆነው በረት ከአሕዛብ የሚያምኑትን ያመስክታል። ከዚህኛው በረት የሆኑትንና ከዚህም በረት ያልሆኑን በጉች የሚያመሰሰላቸው ሁለቱም የእረኛቸውን ድምፁን መስማታቸው (ማወቃቸው) ነው። ስሁስቱም አንድ እረኛ አላቸው ኢየሱስ ክርስቶስ ነው። «እነርሱ ሁሉታቸውን በአንድ አካል ከእግዚአብሔር ጋር ያስታርቅ ዘንድ» (ኤፌ 2:16) እንደሚል ሁለቱም በአንድ በረት ውስጥ ይጠቃሰሳሉ። ይህ በኤፌ 2:14-15 «ይህም ከሁለታቸው አንድን አዲስን ሰው በራሱ ይፈጥር ዘንድ» እንዳለ ከዚህኛው በረት የሆኑትንና ከዚህኛው በረት ያልሆኑትን ሁለቱንም በአንድ በረት ውስጥ አደረገ፤ አንድ አዲስ ሰው ፈጠረ። ይህችም ቤተ ክርስቲያን ነች።

⁴⁴ በዮሐ 21:15-17 ባለው ክፍል ጴጥሮስ ስለ በጎች አደራ ከመቀበሉ በፊት ጌታን (የበጎችን መልካም እረኛ) ይወድ እንደሆነ ጌታ ጠይቆት ነበር። በጎችንም የበጎቹን ባለቤት (እረኛ) የሚወድ መሆን አለበት።

በዚህኛው በረት የነበሩትን ካወጣ በኋላ ከዚህ በረት ያልሆኑትን ያመጣል። ድምፁን ስምተው የመጡት በአንድ በረት ውስጥ ይሆናሉ። ሁለቱም አንድ መንጋ ይሆናሉ - አንዲት ቅድስት ቤተ ክርስቲያን። አንድ የሚያደርጋቸውም በፍ አንድ መሆኑ። በአንድ በረት መጠቃለታቸውና ከሁሉም በላይ እረኛቸው አንድ ስለሆነ ነው። አንድ እረኛ ያላቸው ሁሉ አንድነት አላቸው። እነዚህ በአንድ በረት ውስጥ ሆነው ድምፁን የሚለዩ ናቸው። የክርስቶስ የሆኑት በጎች ክርስቶስን ያውቁታል። የአንድነታቸው መሠረቱ አንድ እረኛ ያላቸው በጎች መሆናቸው ነው።

10:17 ነፍሴን ደግሞ አነሣት ዘንድ አኖራለሁና ስለዚህ አብ ይወደኛል። አብ ወልድን የወደደበትን ምክንያት ይገልጥልናል። ወልድ ነፍሱን ስመስጠት ፈቃደኛ በመሆኑ ወደታል።

10:18 እኔ በፈቃዴ አኖራለሁ አንጂ ከእኔ ማንም አይወስዳትም። ላኖራት ሥልጣን አለኝ ደግሞም ላነሣት ሥልጣን አለኝ። ይህችን ትእዛዝ ከአባቴ ተቀበልሁ። ነፍሱን መውሰድ የሚችል መስኮት ነው፤ ነፍሱን የሰጠ መስኮት ነው። ኢየሱስ እርሱ መስኮት ነውና በራሱ ሕይወት አለው። ስለዚህ የእርሱን ነፍስ ማንም ሊወስድበት አይችልም፤ በፈቃዱ ግን ነፍሱን ሊሰጥ መጣ። ነፍሱን ስመስጠት ወይም ለማኖር ከእብ የተሰጠው ሥልጣን አለው። ይህ ክፍል የኢየሱስ ክርስቶስን ሞትና ትንሣኤን ይናገራል። ነፍሱን ራሱ አሳልፎ ሰጠ አንጂ ነፍሱን ማንም አልወሰደበትም።

10:20 ከእነርሱም ብዙዎች፡- ጋኔን አለበት አብዶኤልም ስለ ምንስ ትሰሙታላችሁ? አሉ። ሌሎችም ይህ ጋኔን ያለበት ሰው ቃል አይደለም፤ አሉ። ጋኔን የዕውሮችን ዓይኖች ሊከፍት ይችላልን? አሉ። በአይሁድ መካከል እንዲህ ዓይነት መለያየት ተደጋጋሚ (7:43፤ 9:16)። የዕውሮችን ዓይኖች ሊሰጡ በምዕራፍ ዘጠኝ የተፈጸመውን ምልክት መጥቀሳቸው ነው።

10:22 በኢየሩሳሌምም የመቅደስ መታደስ በዓል ሆነ። ጌታ በዳስ በዓል ላይ ተገኝቶ ሰዎችን አስተምሮአል። አሁን ደግሞ የመቅደስ መታደስ⁴⁵ በዓል ሆነ። ጊዜው ከረምትም ነበር 10:22። በከነዓን ምድር ከረምት የሚሆነው በታህሣሥና አካባቢው ባሉት ወራት ነው።

⁴⁵ <... the Feast of Dedication in December. This feast was not one of the official festivals in the Old Testament. It was instituted by Judas Maccabeus in 165 B.C. to commemorate the cleansing of the temple after Antiochus Epiphanes had defiled it by sacrificing a pig on the

10:24 አይሁድም እርሱን ከበው፡- እስከ መቼ ድረስ በጥርጣሬ ታቆየናለህ? አንተ ክርስቶስ እንደ ሆንህ ገልጠህ ንገረን እሱት፡፡ አይሁድና ፈሪሳውያን ከጌታ ብዙ ትምህርትን ሰምተዋል፡፡ ብዙ ምልክትም አይተዋል፡፡ ባደረጋቸው ምልክቶችና ባስተማረውም የእርሱን ማንነት ገልጿል፡፡ አሁንም ግን ሊያጠምዱት ስለሚፈልጉ እንደ ገና ይጠይቁታል፡፡ አይሁድ መሊሑን የሚጠብቁት ከሮማውያን አገዛዝ ነፃ አንዲያወጣቸው ስለሆነ ይህ (ኢየሱስ) መሊሑ ከሆነ ይምራን? ይገነሥልን? ነፃም ያውጣን ብለው መፈለጋቸው ነው፡፡ የሀገር መሪ ሊያደርጉት እንጂ የነፍሳቸው አዳኝ አንደሆነ አልገባቸውም፡፡ ገና በአገልግሎቱ መጀመሪያ ዮሐንስ መጥምቁ ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ የተናገረው «የዓለምን ኃጢአት የሚያስወግድ የእግዚአብሔር በግ» (1:29) ብሎ ነበር፡፡ ከአብ ዘንድ የተላከ የኃጢአት መድኃኒት ነው፡፡

10:25-26 ነገርኋችሁ አታምኑምም እኔ በአባቴ ስም የማደርገው ሥራ ይህ ስለ እኔ ይመስከራል እናንተ ግን እንደነገርኋችሁ ከበጎቹ ሰላሳሆናችሁ አታምኑም፡፡ ጌታ እያደረገ ያለው ሥራ ወይም ምልክት ስለ እርሱ የሚመስክር ነው፡፡ ትምህርቱም ወደ እርሱ ያመለክታል፡፡ ያም ሆኖ ግን ሊሰሙት አልፈለጉም፡፡ መስማትና መከተል የክርስቶስ በጉች ባሕርይ ነው፡፡ እነዚህ የሚናገረውን ይሰማሉ ነገር ግን ድምፁን ተከትለው ከእርሱ ጋር አይሄዱም፡፡ ስለሆነም የእርሱ አይደሉም፡፡

10:27-28 በጎቹ ድምዳሜ ይሰማሉ እኔም አውቃቸዋለሁ ይከተሉኝማል! እኔም የዘላለም ሕይወትን አለጣቸዋለሁ፡፡ ለዘላለምም አይጠፉም፡፡ ከእጅ ማንም አይነጥቃቸውም፡፡ መስማት ወደ መከተል ካደረሰ የክርስቶስ የሆኑ በጎች ምልክት ነው፡፡ እርሱ ይጠብቃቸዋል፡፡ አይጠፉም፤ ማንም አይወስዳቸውም፡፡ የሚሰሙት ካልተከተሉት የእርሱ አይደሉም ማለት ነው፡፡ ድምፁን ሰምተው የሚከተሉት ስጦታ ይቀበላሉ፡፡ ይህም ከእነርሱ ያልሆነ ጌታ ብቻ የሚሰጣቸው ስጦታ ነው፡፡ ስጦታውም የዘላለም ሕይወት ነው፡፡ በኢየሱስ ክርስቶስ የታወቀ በግ መሆን ምንኛ በረከትና ክብር ነው፡፡ ከሚከተሉትም ከማይከተሉትም ከብዙ በጎች መካከል በእርሱ መታወቅ፡፡ እርሱ እያንዳንዳቸውን ያውቃል፡፡ ስለዚህ ክርስቲያን በየትኛውም ሁኔታ፤ በማንኛው ቦታና አገር ቢሆንም በመልካሙ እረኛ በኢየሱስ የታወቀ ነው፤ ያሰማራዋል፡፡

altar of burnt offering. ... This is also the present-day Feast of Lights called Hanukkah. > Ibid. P. 215.

10:29 የሰጠኝ አባቴ ከሁሉ ይበልጣል፡፡ ከአባቴ አጅ ሊነጥቃቸው ማንም አይችልም፡፡ ቀደም ሲል በ3:31 ላይ «ሐሳይ የሚመጣው ከሁሉ በላይ ነው» የሚሰውን እናስታውሳለን፡፡ እንዲሁም «ሐሰማይ የሚመጣው ከሁሉ በላይ ነው» ብሏል፡፡ ከላይ የሚመጣው ኢየሱስ ክርስቶስ ነው፡፡ እርሱ ከሁሉ በላይ ነው፡፡ እዚህም ላይ እንዲሁ ይላል፡፡ የኢየሱስ ክርስቶስ አባት ግን ከሁሉ ይበልጣል፡፡ እንግዲህ በጎች በእርሱ ጥበቃ ውስጥ መኖራቸው እርግጠኛ ነው፡፡ የተረጋገጠውም ከሁሉ የሚበልጠው አብ እንዲጠብቃቸው ስለኢየሱስ ክርስቶስ ስሰሰጠው ነው፡፡ ማንም ሲል ሰው ብቻ ሳይሆን መላእክትም ቢሆኑ የሚሰውን ይጨምራል፡፡

10:30 አኔና አብ አንድ ነን፡ ይህ በአብና በወልድ መካከል ያሰውን የዘላለም አንድነት ያሳያል፡፡ በሁለቱ መካከል ያለው የአባትና የልጅነት ዘላለማዊ ተዛምዶ ነው፡፡ ጌታ ኢየሱስ አኔና አብ አንድ ነን ሲል እግዚአብሔር አብና እግዚአብሔር ወልድ አንድ አካል ናቸው አላለም፡፡ በሥላሴ ውስጥ እግዚአብሔር አብ አንድ አካል ነው፡፡ እግዚአብሔር ወልድ ሁሉተኛ አካል ነው፡፡ እያንዳንዳቸው እኔነት ያላቸው ሁለት አካላት ናቸው አንጂ አንድ አካል አይደሉም፡፡ በሁለቱ መካከል ያለው ግንኙነት ፍፁም አንድነት ነው፡፡ የባሕርይ አንድነት፤ የዓላማ አንድነት የፍቅር አንድነት፤ በመለኮት አኩልነት፤ በዘላለማዊነት አኩልነት አላቸው፡፡ በመለኮት አኩል ስለሆኑ አብ የሚያውቀውን ሁሉ ወልድ ያውቀዋል፤ አብ የሚሠራውን ሁሉ ወልድ ይሠራዋል፡፡

10:31 አይሁድ ሊወግሩት ደግመው ድንጋይ አነሡ፡፡ ከዚህም በፊት ድንጋይ አንሰተው ነበር (5:17-18፤ 8:58-59)፡፡ እንደ ቀደሙት ጊዜያት ሁሉ አሁንም አልወግሩትም፤ አልያዙትም ከእጃቸውም ወጣ 10:32 ስምን ትወግሩኛላችሁ? ብሎ ሲጠይቃቸው፡- ስለ ሰድብ አንተም ሰው ስትሆን ራስህን አምላክ በማድረግህ ነው እንጂ 10:33 በማለት ይመልሱሉታል፡፡ እነዚህ ሊወግሩት የፈሰጉ ሰዎች መስማትን ስምተው ነበር፤ አላመነቡትም እንጂ፡፡ እርሱም ራሱን አምላክ አድርጎ መናገሩ ገብቷቸዋል፡፡ በእርግጥ አምላክ ነውና፡፡

10:34-36 እኔ፡- አማልክት ናችሁ አልሁ ተብሎ በሕጋችሁ የተጻፈ አይደለምን? መጽሐፉ ሊሻር አይችልምና እነዚያን የእግዚአብሔር ቃል የመጣላቸውን አማልክት ካላቸው፡ የእግዚአብሔር ልጅ ነኝ ሰላልኩ እናንተ አብ የተደሰውን ወደ ዓለምም የላከውን፡- ትሳደባለህ ትሉታላችሁን? በብሉይ ዘዳን የተነገረው እውነት መሆኑንና ማንም ሊሸረው እንደማይችል ያስረዳል - መጽሐፉ ሊሻር አይችልምና፡፡

ይህ አማልክት ናችሁ አልሁ ተብሎ የተጻፈው በመዝሙር 82 ነው። በዚያ ክፍል እግዚአብሔር ሕዝቡን እንዲያስተዳድሩ በሕዝቡም ላይ እንዲፈርዱ የተሾሙትን ሰዎች እግዚአብሔር የሰጣቸውን ሹመት ሲያመለክት «አማልክት» ብሎ ይጠራቸዋል። እነዚህ አማልክት የተባሉት ሰሕዝብ ፍርድን እንዲሰጡ ህሳቡን እንዲያስፈጽሙ እግዚአብሔር የሾማቸው መሪዎች (አለቆች ወይም ጳጳሮች) ናቸው። እነርሱ ሰዎች ናቸውና እንደ ሰው የሚሞቱ፤ የሚወድቁ አማልክት ናቸው (82፡7)፤ የሚፈረድባቸውም ናቸው (82፡1)። በሌላም ቦታ ዘጸ 4፡16 እና 7፡1 ላይ ሙሴ እንደ አምላክ እንደሚፈርድ ተናግሯል።

ጌታ ኢየሱስ ይህን የመዝ 82፡6ን ጥቅስ በመጥቅስ የሚናገረው «እንኳን እኔ የሚሞቱና የሚፈረድባቸው ሰዎች እንኳን አማልክት ተብለዋል» ሲል ነው። ስለሆነም አናንተ አብ የቀደሰውን ወደ ዓለምም የላከውን ትላይባስህ ትሉታላችሁን አላቸው። አብ ኢየሱስ ክርስቶስን ቀድሶታል፤ ፈቃዱን እንዲያደርግ ወደ ዓለም ልኮታል። እርሱ ከአማልክት በላይ ነው።

10+38 እኔን ስንኳ ባታምት አብ በእኔ እንደሆነ አኔም በአብ አንደ ሆንሁ ታውቁና ታስተውሉ ዘንድ ሥራውን አመኑ። ማወቅ አንድ ደረጃ ነው፤ ማስተዋል ደግሞ ያወቁትን ማገናዘብና መቀበል ነው። ማወቅ የመጀመሪያውን ደረጃ ሲያመለክት፤ በዚህ ቦታ ማስተዋል ደግሞ በአወቁት መቆየትን፤ መቀጠልን ያመለክታል። ጌታ ለትምህርቱ ማረጋገጫ ይሰጥ ነበር፤ አንዳንዶችም ከእርሱ ጋር ሆነው እርሱን በማየት ያመኑ ነበሩ። እንዲሁም ጌታ ምልክትንና ተአምራትን በማድረጉ ጋይሱን ይገልጥ ነበር። ይህ ሁሉ እርሱ በአብ እንደተላከ የሚያረጋግጥ ነው። ይህን ቢያውቁም እንኳን ብዙዎቹ ለማስተዋል ወይም ለመቀበል አልፈሰጉም። አብ በእኔ እንደሆነ አኔም በአብ አንደ ሆንሁ ሲል ኢየሱስ ከአብ ጋር ያለውን አንድነት በድጋሜ ይገልጻል። እንዲሁም 14፡10፤ 17፡21ን ይመልከቱ።

10+39 ደግመው ሊይዙት ፈሰጉ፤ ከእኛቸውም ወጣ። አይሁድ አርሱን ከበው 10+24 ነበረ። ነገር ግን ሊይዙት አልቻሉም፤ ከእኛቸው ወጣ፤ ምክንያቱም የጌታ ጊዜ ገና አልደረሰምና አልተያዘላቸውም። ይህ በተደጋጋሚ ያደረጉት ሙከራ ነው።

10+41 ብዙ ሰዎችም ወደ አርሱ መጥተው፡- የሐንሰ አንድ ምልክት ስንኳ አላደረገም፤ ነገር ግን የሐንሰ ስለዚህ ሰው የተናገረው ሁሉ እውነት ነበረ አሉ። የሐንሰ መንገድ የሚጠርግ በምድረ በዳ የሚጮህ ሰው ድምፅ ነበረ (1፡23)። ከእርሱ ይልቅ ስለሚልቀው ሰለ ኢየሱስ

ተናገረ። የሐንሰ ያን ጊዜ የተናገረውም እውነት እንደሆነ ስለ የሐንሰ የሚመሰክሩ ሰዎች አሁንም አሉ። የሐንሰ በምስክርነቱ ወደ ኢየሱስ አመለከተ። ሰዎችም በዚህ ምልክት ተከትለው ኢየሱስ ያደረገውን ባዩ ጊዜ በዚያም ብዙዎች በእርሱ አመኑ 10፡42።

ምዕራፍ አሥራ አንድ

በዚህ ምዕራፍ ኢየሱስ ክርስቶስ ለሞተው ሕይወትን የሚለጥ «ትንሣኤና ሕይወት» መሆኑን ይገልጻል። ለሞተውና ለተቀበረው ለአልዓዛር ሕይወት ሰጠው። በዮሐንስ ወንጌል እስከ እዚህ ምዕራፍ ድረስ ኢየሱስ ክርስቶስ ሕይወት ሰጪ መሆኑን ለተለያዩ ሰዎች ገልጿል።

- ለኒቆሊሞስ የዘላለም ሕይወት እንዲያገኝ ነገረው (3:46)፤
- ለሳምራዊቷ ሴት የሕይወት ውኃ (4:11)፤
- የታመመውን የሹሙን ልጅ በሕይወት አቆየው (4:50)
- ለተራቡት የሕይወት እንደራ እንደሆነ አስተማራቸው (6:35)፤
- በኢየሩሳሌም በዓል ያከብሩ ለነበሩት እይሁድ የሕይወት ውኃ ምንጭ እንደሆነ አስተማራቸው (7:38)።
- ከመወለዱ ጀምሮ ዕውር ለነበረው ሰው የሕይወት ብርሃን መሆኑን አሳየ (8:12፤ 9:35-38)።
- ይከተሉት የነበሩት ሰዎች/በገኝ የተትረፈረፈ ሕይወት መሆኑንም አስተማረ (10:10-11)።

የአልዓዛር ከሙታን መነሣት ኢየሱስ ክርስቶስ ሕይወት የመስጠት ኃይል እንዳለው፤ ሙታንን የሚያስነሣ እንደሆነ ምልክት ነው። የአልዓዛር ከሞት መነሣትና ሌሎች ምልክቶች ሁሉ እግዚአብሔርን የሚያከብሩ ናቸው።

11+1 ከማርያምና ከአጎትዋ ከማርታ መንደር ከቢታንያ የሆነ አልዓዛር የሚባል አንድ ሰው ታሞ ነበር። ማርያምና ማርታ እህትማማቾች ናቸው፤ ወንድማቸውም አልዓዛር ይባላል። ስለ እነዚህ ሰዎች ወላጆች የተገለጠ ነገር የለም። አልዓዛር በታመመ ጊዜ ኢየሱስ ጌታ የሐንሰ

* ከአልዓዛር ሌላ በወንጌላት ውስጥ ሰዎችን ጌታ ከሞት እንዳስነሣ እናያለን። የኢየሱስን ልጅ (ማቴ 6:18-26፤ ማር 5:41-42፤ ሉቃ 5:40-56)፤ የመበሰቷን ልጅ ሉቃ (7:11-17)።

ያጠምቅበት ወደ ነበረው ወደ ዮርዳኖስ ማዶ በቢታንያ ቤተ ራዛ በሚባል ቦታ ነበረ (10:40)።

11+2 ማርያም ጌታን ሽቶ የቀባችው እግሩንም በጠጉርዋ ያበስችው ነበረች። ያደረገችው ነገር በዮሐ 12:1-7፤ በማቴ 26-13ና ማር 14:3-9 ተገልጦአል።

11+3 እጎቶቹ ጌታ ሆይ፡ እነሆ፡ የምትወደው ታምአል ብለው ወደ እርሱ ላኩ። የታመሙ እንዲፈውሉላቸው ወይም የሞቱትን እንዲያስነሣላቸው ሰዎች ኢየሱስን ሲጠይቁ «በትወድስ» ይላሉ እንጂ እንደ ማርያምና ማርታ የትምወደው አላሉም። የአላላኩ ዓይነት የሚወደው ስለ ታመመ በፍጥነት እንዲመጣ የሚያደርግ ይመስላል። የኢየሱስ መልስ ግን እነ ማርታ እንደጠበቁት አይመስልም።

11+4 የእግዚአብሔር ልጅ በእርሱ ይከብር ዘንድ ስለ እግዚአብሔር ክብር ነው እንጂ ለሞት አይደለም አለ። ይህ ሕመም ለሞት አይደለም የሚለውን የሰሙት ደቀ መዛሙርቱ አልዓዛርን ለሞት አያደርሰውም ያለ መሰላቸው (11:11)።

መልአክቱን ከማርያምና ማርታ ወደ ኢየሱስ ያመጡት ሰዎች ጌታ የሰጠውን መልስ ስምተው ተመልሰው ሲነግሯቸው በማርያምና ማርታ ቤት የሚሆነውን ደስታና ሀዘን መገመት ይቻላል። መልአክቱና ቶሎ መልአክቱን አድርደውአልዓዛር ሳይሞት ደርሶ ከሆነ በአንድ በኩል ኢየሱስ ለሞት አይደለም ብሏል የሚለው ቃል ቢያስደስታቸውም በሌላ በኩል ይህ የተስፋ ቃል አለን አያሉ አልዓዛር ግን እየደከመ ነው፤ ወዲያውም ሞተ። ይህ ደግሞ በውስጣቸው ትልቅ ጥያቄ ሊያመጣባቸው ይችላል።

በሌላም በኩል የእግዚአብሔር ልጅ በእርሱ ይከብር ዘንድ የሚለው ከመወለዱ ጀምሮ ዕውር ስለነበረው ሰው የእግዚአብሔር ሥራ በእርሱ እንዲገለጥ (9:3) ካለው ጋር ተሳሳይነት አለው። አልዓዛር የታመመው ኢየሱስ በእርሱ ላይ በሚፈጽመው ምልክት ለእግዚአብሔር ክብር ያመጣ ዘንድ ነው። ዕውር የነበረው ሰው ኢየሱስ በሚፈጽመው ሥራ የእግዚአብሔር ሥራ በእርሱ እንዲገለጥ ነው። በሁለቱም ሁኔታ እግዚአብሔር ይከብር ዘንድ ነው።

11+5 ኢየሱስም ማርታንና አጎትዋን አልዓዛርንም ይወድ ነበር። ኢየሱስ አያንዳንዱን የቤተሰብ አባል ይወድ ነበረ። እንዲሁም አጎቶቹ የምትወደው (11:3) ታሚል ብለው የላኩበት ትክክል ነው - ይወድ

ነበር። ከዚህም በላይ ኢየሱስ ክርስቶስ አልዓዛርን እየወደደው ግን ፈጥኖ ወደ እርሱ እንዳልመጣ እናገናዝባለን።

አልዓዛርንም ይወድ ነበር የሚለው የኢየሱስን ቶሎ አለመምጣት ያገለግላል። እንደ ሰው አስተሳሰብ ከሆነ ቤተሰቡን ይወድ ስለ ነበረ ኢየሱስ በቦታው ቶሎ ደርሶ አልዓዛር ከመሞቱና ቤተ ሰቡም በሀዘን ከመመታቱ በፊት የታመመውን ይፈውሳል ብሎ ማለብ ትክክል ይሆናል። ይህ ሰው እንዲሆንሰት የሚመኘው ነው። ሆኖም ኢየሱስ ክርስቶስ የሚያደርገው ነገር ለአባቱ የበለጠ ክብር የሚያመጣለትን ሁኔታና ጊዜ ይጠብቅ ነበር። በዚህ ሁኔታ ለእግዚአብሔር ከፍተኛ ክብር የሚያመጣው በመቆየቱ እንደሆነ አውቋል። ስለዚህ ቶሎ አልሄደም።

11+6 እንደ ታመመም በሰማ ጊዜ ያን ጊዜ በነበረበት ሰፍራ ሁለት ቀን ዋለ። አልዓዛርና እህቶቹን ይወድ እንደ ነበረ በቁ.5 አይተናል። መታመሙን ከሰማም በኋላ ጌታ ቶሎ አልሄደም። እንዲያውም ሁለት ቀን ዋለ። በአነዚህ ቀናት ውስጥ በአን ማርታ ቤተ ሰብ የሚሆነውን እርሱ ያውቃል። ኢየሱስ ክርስቶስ ምንም እንኳን ለዎቹን ቢወድ በሚያደርገው ተግባር ግን በለዎች ጊዜና ህላብ አይገፋፋም። ይህ ቢሆን ኖሮ እናቱ ለትጠይቀው «ጊዜዬ ገና አልደረሰም» (2:4) ባላሰም ነበር! ወይም ወንድሞቹ ሊገፋፉት (7:3-10)፤ ከእነርሱ ጥያቄ የተነሣ ህላባቸውን በፈጸመ ነበር። ነገር ግን ጌታ የሚያደርገውን ሁሉ የሚያደርገው በአባቱ ጊዜና በአባቱ ፈቃድ መሠረት ነው።

የኢየሱስ ክርስቶስ ሁለት ቀን መዋል (መዘግየት ብንለው) ለእግዚአብሔር ክብር እንዲያመጣ ለዓለማ ነው። ይህም ስእርሱ ከፍተኛ ክብር የሚያመጣ ተግባር ከትክክለኛው ጊዜ ጋር ሊገጣጠሙ ማለት ነው። ስለሆነም እንድ ፈውስ! ሥራ! ምልክት ወይም ተአምር መቼ ቢሆን እንደሚሻል እግዚአብሔር ከእርሱ ፈቃድና ክብር አንጸር ይመርጣል። የእንድ አገልጋይ ተግባር ከእግዚአብሔር ፈቃድና ጊዜ ጋር በመስማማት ማገልገል መሆኑን ማስተዋል አስበት። በመጨረሻም ክብሩ ለእግዚአብሔር ነው።

11+7 ለደቀ መዛሙርቱ፡- ወደ ይሁዳ ደግሞ እንሂድ አላቸው። ጌታ ኢየሱስ አልዓዛር እንደታመመ በሰማ ጊዜ በነበረበት ቦታ ሁለት ቀን እንደ ዋለ ተመልክተናል። አሁን ግን የእግዚአብሔር ጊዜ ስለ ደረሰ ወደ ቢታንያ ለመሄድ ደቀ መዛሙርቱን እንሂድ ይላቸዋል። በይሁዳ አይሁድ ኢየሱስን በድንጋይ ሊወግሩ ፈልገው ነበር (10+31)። በሌላ በኩል ጌታ የነበረበት ቦታ ብዙዎች እርሱን ተቀብለውታል፤ በእርሱ

አምነዋል (10+42)። ይህን ቦታ ትቶ ሊወግሩት ወደሚፈልጉት ቦታ ለመሄድ መነሣት ወደ ሞት እንደመሄድ ነው። ከዚህም የተነሣ ደቀ መዛሙርቱ ጌታ ኢየሱስን፡- መምህር ሆይ፥ አይሁድ ከጥቂት ጊዜ በፊት ሊወግሩህ ይፈልጉ ነበር፥ ደግሞም ወደዚያ ትሄዳህን? አሉት 11+8። ጌታ ኢየሱስ ያለ እግዚአብሔር ፈቃድና ጊዜ በእርሱ ላይ ምንም ነገር እንደማይሆን ያውቅ ነበርና ሊወግሩት ወደሚፈልጉት ወደ አይሁድ ለመሄድ አላመነታም።

11+9 ቀኑ አሥራ ሁለት ለዓት አይደለምን? የደቀ መዛሙርት ጭንቀት አይሁድ በጌታ ላይ ሊያደርጉ ስለሚችሉት ጉዳት በማሰብ እንዳይሄድ መምከራቸው ነው። ይህ የሰው ጥንቃቄ ነው። ጌታ ደግሞ የሚስጣቸው መልስ ያለ እግዚአብሔር ጊዜ በእርሱ ላይ ማንም ምንም ሊያደርግ እንደማይችል የሚያስገነዝብ ነው።

እያንዳንዱ ቀን አሥራ ሁለት ለዓት እንዳለው የታወቀ የመሆኑን ያህል ስዓቱ (ቀኑ) የሚያልቅበትና ጨለማ የሚመጣበት ጊዜ አለው። የጌታ ቀን ማለትም እርሱ በምድር ላይ የነበረበት ጊዜ ወደ ፍጻሜው እየተቃረበ ነው። ከመሞቱ ማለትም ቀኑ ከመጨረሙ በፊት የሚሠራው ተግባር አለ።

11+9-10 በቀን የሚመላለስ ቢኖር የዚህን ዓለም ብርሃን ያያልና አይለናክልም! በሌሊት የሚመላለስ ቢኖር ግን ብርሃን በእርሱ ስለ ሌለ ይለናክል። ይህ ማንም ሰው ሊረዳው ከሚችለው ቀላል ምሳሌ ተነስቶ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ለደቀ መዛሙርቱ የሚነግራቸው የጠለቀ ምስጢር ነው። ብርሃን በሆነው በኢየሱስ ክርስቶስ ማመንና በእርሱም መኖር ትክክለኛ መንፈሳዊ ሕይወት ነው። የዓለም ብርሃን የሆነው ኢየሱስ እርሱ በመካከላቸው እስካለ ድረስ ብርሃናቸው ነው (1+4፤ 8:12፤ 9:5)። በእንጻፋ በጨለማ ውስጥ የሚኖሩ ይለናክላሉ። የብርሃን ምንጩ ኢየሱስ ክርስቶስ ነው።

በብርሃን ለመመላለስና ላለመስናክል የሚመርጥ ሰው ወደ ኢየሱስ ክርስቶስ ይምጣ። በሕይወት ለሚገኘው የተሰያዩ ምርጫዎችና ውሳኔ ለማያስፈልጋቸው ጉዳዮች ኢየሱስ ምን ይላል? በፊቱ ለተደቀነ ለዚህ ነገር ምን ይመርጣል? ብሎ መጠየቅ ነው። እርሱ ባለበት ጨለማ የለም፤ እርሱ በመረጠው መስናክል የለም።

11+11 ወዳጆችን አልዓዛር ተኝቶአል! ነገር ግን ከአንቅልፋ ላሰነሣው እሄዳለሁ ሲል ደቀ መዛሙርቱ ለዚህ የሰጡት ምላሽ፡- ተኝቶስ እንደ ሆነ ይድናል 11+12 በማለት ነው። ጌታ ተኝቶአል ሲል ስለ ሞት

መናገሩ እንደ ነበረ አልገባቸውም (11÷12-13)። እንዲሁም ዳን 12÷21 1ቆሮ 12÷30፤ 15÷20፤ 51፤ 1ተሰ 4÷14ን ይመልከቱ። እርሱ ያለውን እንዳልተረዱት በማየት ጌታ፡-

11÷14-15 በግልጽ ምት፤ እንደታምኑም በዚያ ባለ መኖሪ ስለ እናንተ ደስ ይለኛል፤ አላቸው። ኢየሱስ ክርስቶስ አልፃዛር ወዳለበት እንዲመጣ የተጠራው አልፃዛር እንደታመመ ነበር። ጌታ ላይመጣ **አልፃዛር ምት።** አልፃዛር የሞተው ኢየሱስ በሞት ላይ ሥልጣን እንዳለው ለደቀ መዛሙርቱና ለሌሎችም ለማሳየትና ከዚህ ሥራ ለእግዚአብሔር ክብር ለማምጣት ነው።

የአልፃዛር ከሞት መነሣት ጌታ ካደረጋቸውና በዮሐንስ ወንጌል ከተገለጹት ስምንት ምልክቶች መካከል አንዱ ነው። ይህ ኢየሱስ ክርስቶስ እርሱ ትንሣኤና ሕይወት እንደ ሆነ የሚገልጥ ምልክት ወይም ተእምር ነው። ኢየሱስ ራሱን ከሞት የማስነሣት ሥልጣን አለው (10÷18)። እንዲሁም የአልፃዛር ከሞት መነሣት ጌታ ኢየሱስ የሚሞቱትንም ሁሉ ከሞት እንደሚያስነሣ ያሳያል። እርሱ ሙታንን እንደሚያስነሣ ሕይወትም እንደሚሰጣቸው በተደጋጋሚ ተናግሯል (5÷21፤ 6÷40፤ 54፤ 8÷51፤ 10÷17-18፤ 27-28)።

አልፃዛርን ተኝቷል ሲል ደቀ መዛሙርቱ እንቅልፍ መሰላቸው፤ ሞትን እንደ እንቅልፍ የሚቆጥር ኢየሱስ ክርስቶስ ብቻ ነው። ምክንያቱም በሞት ላይ ሥልጣን ያለው እርሱ ብቻ ስለሆነ። በደቀ መዛሙርቱና በሌሎችም ሰዎች እይታ ሞት የመጨረሻ ነገር ነው። ስለዚህ ከሞት ለውን ማስነሣት ወይም መቀስቀስ አይቻልም። ነገር ግን በኢየሱስ ክርስቶስ ለሆኑት ትንሣኤ መኖሩን ለሚያምኑ፤ ሞት እንቅልፍ ነው።

11÷15 እንደታምኑም በዚያ ባለ መኖሪ ስለ እናንተ ደስ ይለኛል። እዚህ ላይ የጌታ ደስታ ምንድን ነው? አልፃዛር በታመመበት ቦታ ቢኖር ኖሮ ከመሞቱ በፊት ሲያስነሣው በቻለ ነበር። በሌላም በኩል ጌታ ኢየሱስ በዚያ ባለመኖሪ ... ደስ ይለኛል በማለትም ይናገራል። ከማርያምና ማርታ ሁኔታ እንጻር ይህ ደስታ እንቅልፍ ነው። እነርሱ በሃዘንና በልቅሶ ላይ ናቸው።

እሁን ግን አልፃዛር ከሞት ቆይቷል፤ ሲያስነሣውም እየሄደ ነው። የጌታ ደስታም ይህ ሁኔታ ደቀ መዛሙርቱ በእምነታቸው የሚያድጉበት ስለሆነ ነው። ጌታ የታመሙትን ሲፈውስ፤ ሌሎች ምልክቶች (ተእምራት) ሲያደርግ ደቀ መዛሙርት አይተዋል። የሞተንም ሰው ሲያስነሣ ተመልክተዋል- ለምሳሌ፡- ጣሊታ ተነሺ

(ማር 5:41) ያላት። ነገር ግን የሞተ፤ የተቀበረና በመቃብር ውስጥ የሰነበተን ሲያስነሣ ገና አላዩም። ስለዚህ እሁን ጌታ ኢየሱስ የሚያደርገው ተእምር የደቀ መዛሙርትን እምነት ይጨምራል። እርሱ በእርግጥም የትንሣኤ ጌታ እንደሆነ እንዲያምኑ ይረዳቸዋል። ጌታ የሚያደርገውን በራሱ ጊዜ ያደርጋል። ሲያደርግም እጅግ ውብ እድርጉ ይሠራዋል።

11÷16 ከእርሱ ጋር እንሞት ዘንድ እኛ ደግሞ እንሂድ። ይህን የሚለው ከደቀ መዛሙርቱ እንዲሁም የሆነው ዲዲሞስ የሚሉት ቶማስ ነው። ቶማስ ሌሎች ደቀ መዛሙርትን ሁሉ ከጌታ ጋር አብረው ወደ ይሁዳ እንዲሄዱ ሲያነሣ እንመለከታለን። **እንሂድ** የሚለው ለመሞትም ጭምር ነው። ምክንያቱም በይሁዳ ያሉት እይሁድ ጌታን ሊገድሱት እንደሚፈልጉ የታወቀ ነው። ቶማስ ከጌታ ጋር አብሮ ለመሆንና ቢያስፈልግም ለመሞት የተዘጋጀ ቆራጥ ደቀ መዝሙር ነበር ማለት ነው። ብዙ ጊዜ ቶማስ የሚታወቀው ትንሣኤን የተጠራጠረ ደቀ መዝሙር በመሆኑ ነው (20÷24-25)።

ቶማስ **ከእርሱ ጋር እንሞት ዘንድ እኛ ደግሞ እንሂድ** ሲል ሌሎች ደቀ መዛሙርትም በውስጣቸው የሚያለቡትን መናገሩ ላይሆን እይቀርም። ቶማስ ከጌታ ጋር አብሮ በመሄድ ለመሞትም ቢሆን የተዘጋጀ ጌታን የሚወድና ደፋርም ሰው እንደነበር እናያለን። እንዲሁም ደቀ መዛሙርት ለጌታ ያላቸውን ታማኝነት እንመለከታለን። የጌታ ደቀ መዝሙር መሆን ከፍተኛ ዋጋ ያስከፍላልና። ፊታቸው ሞት እያለ ለመሞትም ቢሆን ጌታን ተከትለው ይሄዱ ነበር።

11÷17 ኢየሱስም በመጣ ጊዜ በመቃብር አስከ እሁን እራት ቀን ሆኖት እገኘው። በእይሁድ ልማድ አብዛኛውን የሞተ ሰው የሚቀበረው በዕለቱ ነው። ሀዘን የደረሰበትን ቤተ ሰብ ተሰባስቦ ለቅሶ መድረስና ማጽናናት የእይሁድ ልማድ ነበርና ብዙዎች ወደ ማርታና ወደ ማርያም መጥተው ነበር። **ማርታም ኢየሱስ እንደ መጣ በሰማች ጊዜ ልትቀበለው ወጣች፤** 11÷20።

11÷21 ጌታ ሆይ፤ እንተ በዚህ ኖረህ ብትሆን ወንድሜ ባልሞተም ነበር። ይህ እባባ በአንድ በኩል ቅሬታ ነው፤ በሌላ በኩል ልመናም ይመስላል። በዚህ እነጋገሯ ማርታ የምትገልጸው ኢየሱስ እዚህ ብትኖር ወይም ቶሎ ብትመጣ ኖሮ አልፃዛር እንዳይሞት ታደርግ ነበር የሚል ሀሳብ ነው። እንዲህ ዓይነቱን እገላለጽ ማርያምም በተመሳሳይ ሁኔታ በ11:32 ላይ ትላለች።

እዚህ ላይ የማርታንና የማርያምን አቀራረብ ልብ ብሎ ማለተዋሉ በጣም ጠቃሚ ነው። ሁለቱ እህትማማቾች የሚወዱት ወንድማቸውን አጥተዋል፤ ስለዚህ በሀዘን ላይ ናቸው። ሁለቱም ጌታ ኢየሱስን ሲያገኙት የሚሉት ተመሳሳይ ቃል አንተ በዚህ ኖረህ ብትሆን ወንድሜ ባልሞተም ነበር፤ 11+21፤ 32 የሚል ነው። ስለዚህ ኢየሱስ በዚያ ቦታ ባለመኖሩ ምክንያት ወንድማቸው እንደሞተ ይገልጣሉ። ሁለቱም ሃዘን ከተቀመጡበት ተነስተው የመጡና በሃዘን ላይ የነበሩ ቢሆንም ጌታን ሲያገኙት ግን በአቀራረባቸው በሁለቱ መካከል ትልቅ ልዩነት አለ። ማርታ ጌታን እንዳገኘችው ወደ ንግግሯ ስትሄድ፤ ወይም በቀጥታ ጥያቄዋን ስታቀርብ ማርያም ግን ጌታን ስታገኘው መጀመሪያ በእግሩ ላይ ወደቀች (11+32)። በእግሩ ላይ መወደቁ፤ የኢየሱስን ጌትነት መግለጻ ለእርሱ ክብር ለግደት የሚገባው መሆኑን በማወቅ ያንን በድርጊት ማሳየቷ ነው። መጀመሪያ ለግደት ከዚያም ጥያቄ፤ ማርያም ከጥያቄ በፊት አምልኮን ታስቀድማለች ማለት ነው።

በሌላም ጊዜ ጌታ ወደ ቤታቸው በመጣ ጊዜ ማርታ ፈጥና የሄደችው ወደ ማገልገሉ ነበር። ተኩረቷ አገልግሎት ላይ ነው። ማርታ አገልግሎት የሚበዛባትና የምትባክን ሴት፤ ቁጭ ብላ ከጌታ ለመለማት ጊዜ የማይኖራት ሴት ነች (ሱቃ 10+38-42)። በዚያን ለዓት ማርያም ያደረገችው በእግሩ ሥር ቁጭ ብላ እርሱን መለማት ነው። አሁንም በእግሩ ሥር መውደቅ (መሆን) ነው። ለማርያም ቀዳሚው ነገር ለጌታ መሰገድ (ክብር መስጠት) እና እርሱን ማድመጥ ነው ማለት ነው። እነዚህ ሁለት እህትማማቾች በተመሳሳይ ሁኔታ (ችግር) ውስጥ እያሉ ያንን ችግር የሚረዱበትና ለጌታም ያላቸው አቀራረብ በጣም የተለያየ ነበር።

በዚህም ዘመን ያለን እኛ ክርስቲያኖች ከማርያምና ማርታ ሁኔታ የምናለተውለው ትልቅ ነገር አለ። ጌታን ማገልገል እጅግ አስፈላጊ ሆኖ ሳለ ከእርሱ ጋር ኅብረት ማድረግ ግን ቀዳሚ መሆን አለበት።

11+22 አሁንም ከእግዚአብሔር የምትለምነውን ሁሉ እግዚአብሔር እንዲለጥህ አውቃለሁ። ለትል በአሁን ጊዜ በጌታ ላይ እምነት እንዳላት ያመለክታል። ይሁን እንጂ በ11+24 እና 39 በተገለጸው መሠረት የማርታን እምነት ስንመለከት በአሁኑ ጊዜ ኢየሱስ ከርሱን ሲያስነሣው እንደሚችል ያመነች አይመስልም። ኢየሱስ ከርሱን ጋይል እንዳለው፤ እግዚአብሔር እንደሚለማውና የሚጠይቀውንም እንደሚለጠው ብታውቅም አልዓዛር እንደታመመ ቢደርስ ኖሮ ያንን ጋይሉን ሊገልጥ ይችል እንደ ነበረ ያለበች ይመስላል።

11+23 ኢየሱሱም፡- ወንድምሽ ይነሣል አላት። የጌታ ንግግር በአሁኑ ጊዜ ነው፤ አሁን አስነሣዋለሁ ማለት ነው። የማርታ መልስ ደግሞ ለወደፊቱ ማለትም፡- በመጨረሻው ቀን በትንሣኤ እንዲነሣ አውቃለሁ 11+24 የሚል ነበር። ይህም ስለ ወደፊቱ የዘላለም ሕይወት የምታምነውን መግለጻ ነው።

11+25-27 ኢየሱሱም፡- ትንሣኤና ሕይወት እኔ ነኝ፤ የሚያምንብኝ ቢሞት እንኳ ሕይወት ይሆናል፤ ሕይወት የሆነም የሚያምንብኝም ሁሉ ለዘላለም አይሞትም፤ ይህን ታምናለሽን? አላት። እስካሁን በየኛቸው ክፍሎች በውኃ ጉድጓድ አጠገብ ላገኛት ለላምራዊት ሴት እርሱ መሲሐ እንደሆነ የሕይወትን ውኃ እንደሚለጥ ገልጦላታል (4+25-26)። ዕውር ለነበረውም ለው የለው ልጅ እንደ ሆነና ብርሃኑን እንደሚለጥም ነግሮታል (9+35-37)። አሁን ደግሞ እርሱ ትንሣኤና ሕይወት እንደ ሆነ ሰፋ አድርጎ ይገልጻል።

ጌታ ኢየሱስ ትንሣኤና ሕይወት እኔ ነኝ ሊል የእርሱን ማንነት የሚናገረው ልክ እግዚአብሔር ለሙሴ በዘጸ 3+14 እንደተናገረው በአሁን ጊዜ «ነኝ» በማለት ነው። ያለና የሚኖር እግዚአብሔር ሁልጊዜም በአሁን ጊዜ ይናገራል። ማርታ እንደም ነበር በሚል ቡኃል ጊዜ ወይም እንዲነሣ አውቃለሁ በሚል በወደፊት ጊዜ ትናገራለች። ኢየሱስ ደግሞ እኔ ነኝ ብሎ በአሁን ጊዜ ይናገራል። እርሱ የትናንትናና የወደፊት ብቻ ሳይሆን የአሁን (የዛሬ) ጌታ ነው።

ጌታ ኢየሱስ ከርሱን ትንሣኤና ሕይወት እኔ ነኝ ሊል ሁለት ትልልቅ ሃላቦችን በአንድ ላይ እንመለከታለን።

- አንደኛው፡- እኔ ትንሣኤ ነኝ፡- ማለትም የሚያምንብኝ ቢሞት እንኳ ሕይወት ይሆናል 11+25።
- ሁለተኛው እኔ ሕይወት ነኝ፤ ሕይወት የሆነም የሚያምንብኝም ሁሉ ለዘላለም አይሞትም፤ 11+26።

ለሰዚህ በእርሱ የሚያምን የዘላለም ሞትን አያደም። አልዓዛር በኢየሱስ የሚያምን ነበር፤ ስለዚህ ቢሞትም በሕይወት ይኖራል። ማንኛውም አማኝ (የሞተውን ጨምሮ) ለዘላለም አይሞትም። በኢየሱስ ክርስቶስ እምናልና ሕይወት ይሆናል። በዚህ አገልጽ ጌታ ኢየሱስ ከርሱን ሞት አይኖርም አላለም። ለሰው ሁሉ በሥጋ መሞት አለ። በሥጋ የሞተ በኢየሱስ ያመነ ከሆነ ለዘላለም በሕይወት ይኖራል። እርሱ ትንሣኤ ነውና ይነሣል። እርሱ ሕይወት ነውና የዘላለምን ሕይወት ይለጠዋል።

11:27 አዎን ጌታ ሆይ፤ አንተ ወደ ዓለም የሚመጣው ክርስቶስ የእግዚአብሔር ልጅ እንደ ሆንህ እኔ አምናለሁ። ይህ ትክክለኛ እምነትና መረዳት ነው። አይሁድ ሊቀበሉት ያልፈለጉት እውነት ነው። ጌታ ደቀ መዛሙርቱን «እኔን ማን እንደሆነህ ትላላችሁ?» ብሎ በጠየቀ ጊዜ ጴጥሮስ የሰጠው ትክክለኛው መልስ ይህን አንተ ... ክርስቶስ የእግዚአብሔር ልጅ ነህ የሚለውን ነው (ማቴ 16:16)።

እህትማማቹ ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ ማንነት የነበራቸው መረዳት ታላቅ ነው። መልእክት ሲልኩበት፤ ወደ ሰፈር በመጣ ጊዜ ሲጠይቁት፤ ድንጋዩንም አንሱ ሲላቸው፤ የሚመልሱለት ጌታ ሆይ (11:31-22:33) በማለት ነው። እንዲሁም ኢየሱስ እርሱ፡- መምህር (11:28)፤ ክርስቶስ (11:27)፤ የእግዚአብሔር ልጅ (11:27) እንደሆነም ያምኑ ነበር።

11:32 ማርያምም ኢየሱስ ወዳለበት መጥታ በአየችው ጊዜ በአግሩ ላይ ወድቃ፡- ጌታ ሆይ፤ አንተ በዚህ ኖረህ ብትሆን ወንድሜም ባልሞተም ነበር አላችው። እንደ ማርታ ሁሉ ማርያምም ወንድሜም ባልሞተም ነበር ስትል የአልዓዛር ጉዳይ አሁን ታሪክ ሆኗል ማለቷ ነው። ተመልሶ በሕይወት መኖር ይችል እንደሆነ አታውቅም። ኢየሱስ እንዲያስነሣውም አልጠየቀችም። የማርያም አጠያየቅ ቀደም ሲል በ11:22 ላይ ማርታ ኢየሱስን እንደጠየቀችው ቃል በቃል እንድትገባ ጥያቄ ነው። ልዩነቱ በአቀራረብ ላይ አስቀድሞ በአግሩ ላይ ወድቃ ነው። ይህ ትሕትና ያለበት አቀራረብ ነው። ከሀዘን ቦታ፤ ከለቅሶ ተነስቶ የመጣ ሰው የሚቀድመው ማልቀስ ነው። ማርያም ግን ያስቀደመችው በጌታ እግር ስር መውደቅን ነው። ከዚያ መጠየቅን ከዚያም ለቅሶዋን።

11:33 ኢየሱስም ... በመንፈሱ አዘነ በራሱም ታወከ። የእግዚአብሔር ልጅ የሆነው ኢየሱስ ክርስቶስ ደግሞም ፍጹም ሰው ነው። ስሜት አለው፤ ሰሰው ያዝናል። ኢየሱስም እንግዳውን አፈሰሰ 11:35። ኢየሱስን እንዲያልቅስ ያደረገው ምናልባት የእነ ማርያም ሀዘንና ለቅሶ እንዲሁም አብረዋቸው ያሉት ሲያልቅሱ ስላየ በዚህ ምክንያት ሊሆን ይችላል። እዚህ ላይ ማስተዋል የሚያስፈልገው ትልቅ ነገር ፍጹም ሰው የሆነው ኢየሱስ ክርስቶስ የሰውን ስሜት የሚያውቅ፤ ሀዘን የሚያሳዝነው፤ ከሰውም ጋር የሚያልቅስ እንደሆነ መገንዘብ ላይ ነው።

በዚያ ቦታ የነበሩ አይሁድም የኢየሱስን ማልቀስ፤ እንባ ማፍሰስ ተረድተው፡- አንዴት ይወደው አንደ ነበረ እዩ 11:36 አሉ። የሚወደው አልዓዛር ስለ ሞተ፤ ስለዚያ ምክንያት ስሜቱ ተነክቶ

እንዳለቀለ መሰላቸው። ይህም ማለት ምናልባት ምነው ቀደም ብዬ ሳይሞት በደረሰኩ ኖሮ፤ እይነት የጸጸት ለቅሶ እንደሆነ ያሰቡ ይመስላል። ኢየሱስ ግን አልዓዛር ከመሞቱ በፊት ያልመጣው ለደቀ መዛሙርት እምነት መጨመር ሊል እንደሆነ በ11:14-15 ባለው ተመልክተናል። የሚደርገውን ቢያውቅም ያለቀለው ግን ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ስሜታችንን የሚያውቅ፤ ሀዘናችንን የሚረዳ ፍጹም ሰው ስለሆነ ነው። እርሱ በሀዘናችን ክእኛ ጋር የሚሆን የውለጥ ስሜታችንን የሚያውቅ ነው።

11:37 አንዳንዶቹ፡- ይህ የዕውሩን ዓይኖች የከፈተ ይህን ደግሞ እንዳይሞት ያደርግ ዘንድ ባልቻለምን ነበርን? አሉ። የዕውሩን ዓይኖች እንደከፈተ በምዕራፍ ዘጠኝ አይተናል። ስለዚህ እነዚህ ለዎች የሚሉት በዕውርነት ላይ፤ ሥልጣን ለላለው ሰው እንዳይሞት ለማድረግ ሥልጣን የለውምን? ማለታቸው ነው። ይህ የአንዳንድ ለዎች እነጋገር ማርታና ማርያም ከነበራቸው አስተሳሰብ ጋር ተመሳሳይነት ይታይበታል። እንዳይሞት ማድረግ ይችላል ነበር የሚለውን እንጂ አሁን ሊያስነሣው ይችላል የሚለውን ገና አልተገነዘቡም ነበር።

የማርታና የማርያም ሁኔታና የአልዓዛርም ከሞት መነሣት በዛሬው ዘመን ላለን ክርስቲያኖች ምን ትርጉም ይሰጠናል? ይህን የምናነበው እንደ አንድ ታሪካዊ ድርጊት ሳይሆን፤ ኢየሱስ ለምናምነው ሁሉ የዛሬም ጌታ መሆኑን እንድንገነዘብ ነው።

አልዓዛርን ያስነሣው ዛሬም በእኛ ሕይወት እንደ ፈቃዱ ተአምራትን ሊያደርግ ሥልጣን እንዳለው መገንዘብ ያስፈልገናል። እኛን እየወደደን እንደሚወደንም እያወቅን በጸሎትም እየለመንነው ለአንዳንድ ችግሮቻችን ፈጥሮ መልስ ላይሰጠን ይችላል። ይቆይብናል። ከዚህም የተነሣ ሁኔታዎች ተባብለው ጉዳዮቻችን ያለቀላቸው፤ የሞቱ፤ የተቀበሩ ይሆናሉ። በእነዚያ ላይ እንዳይሞቱ ለማድረግ ወይም ወደ ሕይወት ለማምጣት ኢየሱስ ክርስቶስ ዛሬም ይቻለዋል።

ማርታና ማርያም እምነታቸው ያረፈው የተወሰኑ ሁኔታዎች ቢሟሉ ማለትም አልዓዛር ከመሞቱ በፊት ኢየሱስ በደርሰ በሚል ላይ ነበር። በመካከል ግን ሞት ገባ። ስለዚህ እንደገና ሕይወት ሊሰጠው እንደሚችል አላወቁም። የማይቻል የሚመስለው ነገር ኢየሱስ ክርስቶስ ተችሎታል። ስለዚህ በኢየሱስ ክርስቶስ ፈጽሞ ተሰፋ አይቆረጥም። እኛ እንደ ማርታና ማርያም ነበር፤ ብንል እርሱ ደግሞ ነኝ ይላል። በመጸጸት ስለ ትናንት ብንናገር ኢየሱስ ክርስቶስ በሕያውነት ስለ ዛሬ ይናገራል።

11+38 ኢየሱስም ደግሞ በራሱ አገኘ ወደ መቃብሩ መጣ። ይህ በድጋሚ ኢየሱስ በሁኔታውና በሰዎች የተሰማውን ስሜቱን ይገልጣል። አገኘ እንደነበር ቀደም ሲል በ11+33 ላይም አይተናል።

11+38 ወደ መቃብሩ መጣ፤ እርሱም ዋሻ ክፈለ፤ ድንጋይም ተገጥሞበት ነበር። በዚያን ዘመን የነበሩ መቃብሮች አብዛኛውን ጊዜ ከዋሻ የሚሠሩና ድንጋይ የሚገጠምባቸው ነበሩ። ጌታ ኢየሱስም የቀበሩት በእንዲህ ዓይነት መቃብር ውስጥ ነው (ማቴ 27:60፤ ዮሐ 19:41)። ጌታ ወደ መቃብሩ ከመጣም በኋላ በዋሻው ላይ የተገጠመውን ድንጋይ፤ ድንጋዩን አገሡ 11+39 አላቸው። በዚህ ጊዜ ማርታ፡- ጌታ ሆይ፥ ከሞተ አራት ቀን ሆኖታልና አሁን ይሸታል አለችው 11+39። የማርታ እነጋገር በአንድ በኩል እውነትነት አለው። ከሞተ ሰለ ሰነበተ ሥጋውም መፍረስ ሰለሚጀምር ሽታ ይኖረዋል። ማርታ ግን ያላስተዋለችው ጌታ እስቀድሞ የተናገራትን ነው።

11+40 ኢየሱስ፡- ብታምኒስ የእግዚአብሔርን ክብር እንድታደ አልነገርሁሽምን? አላት። የእግዚአብሔርን ክብር ስለ ማየት በድጋሚ ነገራት። የመጀመሪያ የምትወደው ታሚል ብለው መልእክት በላኩ ጊዜ የጌታ መልስ፡- ስለ እግዚአብሔር ክብር ነው 11+4 ብሎ ነበር። ሆኖም የእግዚአብሔር ክብር የመገሰሚው መንገድ በየት በኩል አንደሆነ ማርታ አላስተዋለችም። አልዓዛር ከመሞቱ በፊት ኢየሱስ መጥቶ ከሕመሙ ቢያስነሣው አንዱ የእግዚአብሔር ክብር መገሰሚ መንገድ ነው። እንደ ሞተና ከመቀበሩ በፊት ደርሶ ቢያስነሣው ይህም ሌላ መንገድ ነው። ኢየሱስ ክርስቶስ የመረጠው እግዚአብሔርን የማክበሪያ መንገድ ግን አልዓዛር ከሞተና ከሸተተ በኋላ ትንሣኤ መስጠትን ነው።

11+41-42 አባት ሆይ፥ ስለ ሰማሽን አመሰግናለሁ። ሁልጊዜም እንድትሰማኝ አወቅሁ። አምስት ሺህዎችን ሰዎች ሲመግብ ጌታ አመሰግኖ ነበር። አሁንም አልዓዛርን ከማስነሣቱ በፊት እግዚአብሔርን ያመሰግናል። እግዚአብሔር እብ እንደሚሰማው ኢየሱስ እርግጠኛ ነበረ። የሚሰማውም ሁልጊዜ ነው።

" ጌታ ወደ ቢታንያ በመጣ ጊዜ አልዓዛር ከሞተም አራት ቀን ሆኖት ነበር (11+39)። በሌላ በኩል ሁለት ቀን ዋለ (11+6) ይላልና አራት ቀን የሆነው እንዴት ነው? የሚል ሀሳብ ሊኖር ይችላል። ይህ ሲታሰብ መልእክተኞቹ ጌታ ወዳለበት ለመምጣት አንድ ቀን ወስደዋቸው ቢሆን፤ ከዚያም ጌታ በቆየበት ቦታ ሁለት ቀን ከዋለ፤ እርሱ የመጣው በአራተኛው ቀን ነው ማለት ነው። ስለሆነም አልዓዛር የሞተው አሁኖቹ ወደ ኢየሱስ መልእክት ያላኩ በኋላ ምናልባት ወዲያው ሊሆን ይችላል።

አንተ እንደ ላከሽኝ ያምኑ ዘንድ 11+42። ጌታ የሚያደርገውን ሁሉ ያደርገው የነበረው ለእግዚአብሔር ክብርና ለሰዎች ጥቅም ነው። የሰዎች ጥቅም ማመናቸው ነው። ኢየሱስ ክርስቶስ የእግዚአብሔር ልጅ እንደ ሆነና በእርሱ እንደተላከ እንዲያምኑ ነው። ይህን ሲያምኑ ይጠቀማሉ የዘላለምን ሕይወት ያገኛሉ። ስለዚህ ይህን ማለቱ ለእኛ ጥቅም ወይም በዚያ ዙሪያ ስለ ቆሙት ሕዝብ 11+42 ጥቅም ነው።

11+43 አልዓዛር ሆይ፥ ወደ ውጭ ና ብሎ ጮሽ። የኢየሱስ ክርስቶስ ቃል ለሙታን ሕይወትን ይሰጣል፤ ሙታንም የእርሱን ድምፅ ይሰማሉ። ጌታ፡- እውነት እውነት እላችኋለሁ። ሙታን የእግዚአብሔርን ልጅ ድምፅ የሚሰሙበት ሰዓት ይመጣል እርሱም አሁን ነው (5:25) እንዳለ። የሞተውና አሁን ይሸታል የተባለው አልዓዛር የኢየሱስ ክርስቶስን ድምፅ ሰማ። ኢየሱስ ሲናገር የሞተው ሰሙንም ያውቃል፤ ሲጠራም ይሰማል፤ የታዘዘውንም ያደርጋል። የኢየሱስ ክርስቶስ ድምፅ ሕይወት ይሰጣልና። ስለሆነም የሞተውን አልዓዛርን ወደ ውጭ ና ብሎ ይጠራዋል። በዋሻው የተገጠመውን ድንጋይ ደግሞ ሰዎችን አንሱት ብሎ ያዛቸዋል። ጌታ ለድንጋዩም ቢናገር ድንጋዩ በራሱ ከዋሻው በር በተነሣ ነበር። ነገር ግን በጌታ አሠራር ለሰዎች እምነትና ጥቅም እንዲሆን፤ በተለምዶ እሠራር ውስጥ ሰዎችም ድርሻ እንዲኖራቸው ያደርጋል፤ ያለዚያ ሁሉንም ነገር ራሱ በራሱ ቢሠራው ይችላል።

11+44 የሞተውም አጃፍና አግሮቹ በመግነዝ እንደ ተገነዙ ወጣ፤ ፊቱም በጨርቅ እንደ ተጠመጠመ ነበረ። አልዓዛር የወጣው ልክ ሰዎች ወደ ዋሻው ባስገቡት ሁኔታ ነው። ወደ ዋሻው አስገብተው ለመቅበር ብዙ ሰዎች በሥራው እንደ ተካፈሉ መገመት ይቻላል። ከመቃብሩ በሚወጣበት ጊዜ ግን ያገዘው፤ ያንቀሳቀሰው የለም። ያወጣው የኢየሱስ ክርስቶስ ድምፅ ብቻ ነው። እንዲሁም ከአለበት ዋሻ ሲወጣ በአየር ላይ ተንሳፎ መውጣቱን ልብ ማለት ይጠቅማል።

በአንድ ጊዜ እየሆነ ያለው ብዙ ተለምዶ ነው። የሞተው የራሱን ድምፅ ሲጠራ መስማቱ፤ የሞተው ለው በእግሩ ሳይሆን በመንሳፈፍ ወደ ውጭ መውጣቱ፤ የተፈጥሮ ሕግን ሽሯል። የኢየሱስ ክርስቶስ ድምፅ ከተፈጥሮ ሕግ በላይ ነውና። ወደ ውጭ በመጣ ጊዜ የአልዓዛር አጃፍና አግሮች ተገንዝዋል፤ ፊቱም በጨርቅ ስለ ተጠመጠመ አያይም፤ ነገር ግን ወደ ታዘዘው ቦታ መጣ።

11+44 ፍቱትና ይሂድ ተዉት አላቸው። ቀደም ሲል ኢየሱስ ድንጋዩን አገሡ 11+39 እንዳለ አሁን ደግሞ ፍቱት ይላል። ከመቃብሩ ወደ

ውጭ እንዲወጣ ያዘዘው ጌታ፤ በዚያው የተላዘዘ ቃል እንዲፈታ ማድረግ ስለርሱ ቀላል ነው። ነገር ግን የጌታ አሠራር ሁሉን ሊያደርግ በሚችለው ተግባር ውስጥ በምሕረቱ ሰዎች አብረውት እንዲሠሩ ድርሻም እንዲኖራቸው፤ በኋላም ስለርሱ ምስክር እንዲሆኑ ያደርጋል። አልዓዛርን የፈቱት ምናልባት አስቀድመው የገነዙት ሰዎችም ሊሆኑ ስለሚችሉ ይህም ስለነርሱ ተጨማሪ ማስረጃ ይሆናቸዋል።

የአልዓዛር መነሣት ኢየሱስ የሞተን ሰው እንደሚያስነሣ ብቻ ሳይሆን፤ የፈረሰንም ገላ እንደገና ሕይወት እንደሚሰጠው ያሳያል። ከዚህ ታላቅ ተአምር የተነሣ አይሁድ ሁሉ «ግልብጥ ብለው» በጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ እንደሚያምኑ ማሰብ ቀላል ነገር ነው። ነገር ግን የሆነው እንዲህ አልነበረም። በጌታ ያመኑ ቢኖሩም ሊገድሱት የሚፈልጉ ደግሞ ነበሩ።

11+45 ከአይሁድ ብዙዎች በእርሱ አመኑ፤ ከአነርሱ አንዳንዶቹ ግን- ጌታ ሲያስተምር ሰው ምርጫ ቢሰ (መሐል ሰፋሪ) ሆኖ አይቀርም። ከሁለት እንዲያን ይመርጣል - ወይ በኢየሱስ ክርስቶስ ያምናል ያስዚያ የእርሱ ጠላት ሆኖ ይቆማል። ሰማመን የማይወስን ሰው ከአመኑት ጋር አይቆጠርምና። ይህ በወንጌል በተደጋጋሚ የምናየው ሁኔታ ነው። ፈረሳውያን ኢየሱስ ክርስቶስን ለማጥመድና ለመግደል አጥብቀው ምክንያት ይፈልጉ ነበር (8:37፤ 40፤ 12:1)። ሽንገሥ ሰብስብው **11+47** ተመክሩ።

11+47 የካህናት አለቆችና ፈረሳውያን ሽንገሥ ሰብስበው፡- ምን እናድርግ? ይህ ሰው ብዙ ምልክቶችን ያደርጋልና፡- በማለት ይመካከራሉ። ማንም ሊሸሸገው የማይችል ምልክት በመደረጉ ከዚህ ምልክት የተነሣ ኢየሱስ ክርስቶስ የእግዚአብሔር ልጅ እንደሆነ እምነው መቀበል ሊገባቸው እነርሱ ግን አሁንም በቅንዓት ተውጠዋል። እውነትን ለመሸፈን አሁንም ይጠጣራሉ።

አይሁድ የኢየሱስ ክርስቶስን መሊሕነት ለማረጋገጥ ምን ምልክት ታደርጋለህ? እያሉ ይጠይቁት ነበረ። ጌታ ደግሞ በተደጋጋሚ ምልክቶችን ያደርጋል፤ አድርጓል። ምልክቶቹ የሚያላምኑ እንደሆኑ ግን ፈረሳውያን ሳይቀሩ፤ **ብዙ ምልክቶች ያደርጋል 11+47** በማለት

⁴⁸ The Sanhedrin was the highest ruling leading authority among the Jews in Judea. It was composed of seventy-one members: The high priest presiding over seventy religious leaders; the majority of whom were Sadducees and the minority, Pharisees. *Ibid.* p.238

ይናገራሉ። ሆኖም እንደጠየቁት ምልክቶችን ካዩ በኋላም አይሁድ ሁሉ ግን በኢየሱስ ክርስቶስ እሳመኑም።

11+48 ሁሉ በእርሱ ያምናሉ፤ የሮሜም ሰዎች መጥተው አገራችንን ወገናችንንም ይወስዳሉ፡- አነርሱን ያሰጋቸው ሁለት ነገር ነው።

- እንደኛ ኢየሱስ ክርስቶስ እንዲህ ምልክት በማድረግ ከቀጠለ ፈረሳውያንን የሚከተል ሕዝብ ሳይኖር ነው፤ ስለዚህ ስለነርሱ ክብርና ሞገስ ሊጉድልባቸው ነው።

- ሁለተኛ ደግሞ በዚያን ወቅት በሮም ቅኝ ግዛት ሥር ሰለ ነበሩ ያስፈራቸው እንደ ሰው ብዙ ተከታዮች አፍርቶ ከተነሣ ምናልባት የሮም አለቆች በአይሁድ ላይ መከራ ሊጨምሩብን ይችላሉ የሚል ሥጋት ነው። ይህም ምናልባት ይህ ሰው በሮም አገዛዝ ላይ ተቃውሞ ቢያስነሣ በሕዝቡ ላይ መከራ ሊጨምር ይችላል የሚል አስተሳሰብ ወይም ሽፋን ይዘው ነው።

ፈረሳውያን ይህን ምክንያት ያቅርቡ እንጂ ኢየሱስ ክርስቶስ የሚጠበቀው መሊሕ የእግዚአብሔር ልጅ እንደሆነ ካመኑ ይመጣብናል ብለው ለሰጉበትም ችግር አብሮ መፍትሔ እንዳለው በተገነዘቡ ነበር። ስለሆነም አነርሱን ያሳሰባቸው ዋና ነገር የቦታቸው ጉዳይ፤ የከብራቸው ጉዳይ፤ ተከታይ የማጣታቸው ጉዳይ ነው።

11+49 በዚያችም ዓመት ሊቀ ካህናት የነበረው ቀዶ፡- ያቺ ዓመት⁴⁹ ኢየሱስ ክርስቶስ የተያዘባትና የተገደለባት ዓመት ናት።

11+50 ሕዝቡ ሁሉ ከሚጠፉ አንድ ሰው ስለ ሕዝቡ ይሞት ዘንድ እንዲሻለን አታስቡም አላቸው። የሊቀ ካህናት ቀዶ አባባል በአይሁድ ሕዝብ ላይ ችግር ከሚመጣ አንድ ሰው ቢሞት ይሻላል ለማለት ነው። ይህን ሲናገር ቀዶ የታየው ነገር ያለውን ሥርዓት አስጠብቆ ማቆየት ነው። አንድ ሰው ቢሞት ይሻላል የሚል ህሳብ ያቀረበው የቆየውና አነርሱ የተቀበሉት የፈረሳውያን ሥርዓት ከሚናጋ ማለቱ ነበረ። እርሱ

⁴⁹ Since Caiaphas served as a high priest for eighteen years (A.D. 18 to 36), the expression *that year* refers to that one year in which Jesus was crucified. The office of higher priest was originally instituted by God to be a life time position (Num 35:25); but the Romans did not want any one person to become too powerful, so they appointed high priests and placed a new one in a position whenever they wanted. *Ibid.* p.240.

ባያውቀውም በዚህ ንግግር በጌታ በኢየሱስ ክርስቶስ የሚፈጸም እውነት ነገር ተናገረ። ይህንም የተናገረ ክራሱ አይደለም፤ ነገር ግን በዚያች ዓመት ሊቀ ካህናት ነበርና ኢየሱስ ስለ ሕዝቡ ሊሞት እንዳለው ትንቢት ተናገረ 11:51።

ቀያፋ የሚናገረውን በማስተዋል እልተናገረም፤ በማመንም ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ እልተናገረም። ካለበት የኃላፊነት ቦታ የተነሣ ግን ይህ መልእክት (ትንቢት) በውስጡ አለፈ። ከፈሪሳውያን አንዱ የሆነው ቀያፋ የተናገረው ኢየሱስ ክርስቶስ እንዲገደል በመወሰን ነው። በውስጡ የተላለፈው መልእክት (ትንቢት) ግን በአንድ ሰው በኢየሱስ ክርስቶስ ሞት ምክንያት ብዙዎች እንደሚጽኑ፤ ለብዙዎች የዘላለም ሕይወት እንደሚገኝ ትንቢት መናገሩ ነበር። የተናገረው በኃጢአት ወይም በአመፅ ቢሆንም እግዚአብሔር ግን በእርሱም ንግግር በኩል ኢየሱስ ክርስቶስ ሰሌሎች ለሰዎች ምትክ ሆኖ እንደሚሞት ማመልከቱ ነበር።

41:52 ስለ ሕዝቡም ብቻ አይደለም፤ ነገር ግን የተባተኑትን የእግዚአብሔርን ልጆች ደግሞ በአንድነት እንዲስበሰባቸው ነው እንጂ። ከዚህ ትንቢት የምናስተውለው፡-

1. የኢየሱስ ሞት ሕዝቡን (አስራኤልን) ከመንፈሳዊ ሞት ለማጸን መሆኑን፤
2. በእርሱ ሞት ምክንያት የእግዚአብሔር ልጆች የሆኑ ሁሉ እንደሚሰበሰቡ ሲያመለክት ነው። የእግዚአብሔር ልጆች የሆኑ ከአይሁድም ከእስላምም የሆኑ ሁሉ ወደ እርሱ ይስበሰባሉ።

11:53 ከዚያ ቀን ጀምረው ሊገድሉት ተማክሩ። ሊገድሉት ውሳኔ ያደረጉት ሊቀ ካህኑ ቀያፋ በሰጠው ሃሳብ መነሻነት ነው። እርሱን ለማጥመድ ምክንያት ሲፈልጉበት ቆይተዋል። ብዙ ጊዜ ሲይዙት ሞክረው የእግዚአብሔር ጊዜ ሰላልደረሰ ጌታን ሊይዙት አልቻሉም ነበረ። አሁን ለመግደል ተማክሩ። ጊዜውም እየተቃረነ መጥቷል። በዚህም ምክራቸው ምክንያት፤ ኢየሱስ በአይሁድ መካከል ተገልጦ አልተመላለሰም 11:54።

11:54 በምድረ በዳ አጠገብ ወዳለቸው ምድር፤ ኤፍሬም ወደምትባል ከተማ ሄደ፤ በዚያም ከደቀ መዛሙርቱ ጋር ተቀመጠ። ቀደም ሲል ወደ ይሁዳ ሲመጣ፤ አይሁድ ሊገድሉት እንደሚፈልጉ ቶማስ ተናግሮ ነበረ (11:8)። በአልዓዘር ከሙታን መነሣት ምክንያት አይሁድ

ለመግደል የነበራቸው ፍላጎት ተጠናክሮ ቀጥሏል። ጌታም በዚህ ውሳኔአቸው ምክንያት ጊዜው እስኪደርስ ድረስ ወደ ምድረ በዳ ሄዶ በዚያ ኖረ። የካህናት አለቆችም ፈረሳውያንም ይይዙት ዘንድ እርሱ ያለበትን ስፍራ የሚያውቀው ሰው ቢኖር እንዲያመለክታቸው አዘው ነበር 11:57። በዚህ ትእዛዝና መጠባበቅ ሁኔታ ውስጥ ኢየሱስ ክርስቶስ ወደ ኢየሩሳሌም ይመጣል፤ በኢየሩሳሌምም በፋሊካ በዓል ላይ ይገኛል።